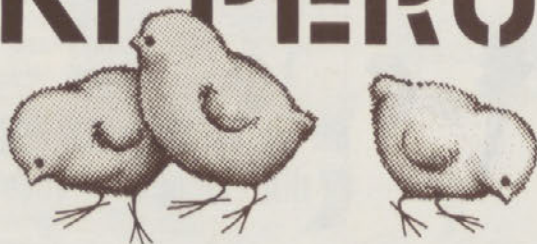

PTUJSKI PERUTNINAR

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA IN KOOPERANTOV PERUTNINE PTUJ

/LETO IX./ŠT. 1-2/FEBRUAR 1985

31. marec — dan inovatorjev

Ob dnevu inovatorjev je običajno popisane veliko papirja o tem kje smo na področju inovacij pri nas in kaj bi bilo potrebno storiti, da bi stvari bolje tekale. Običajno ostane vse skupaj več ali manj pri lepo zapisanih načrtih, stvari pa tečejo po starem naprej.

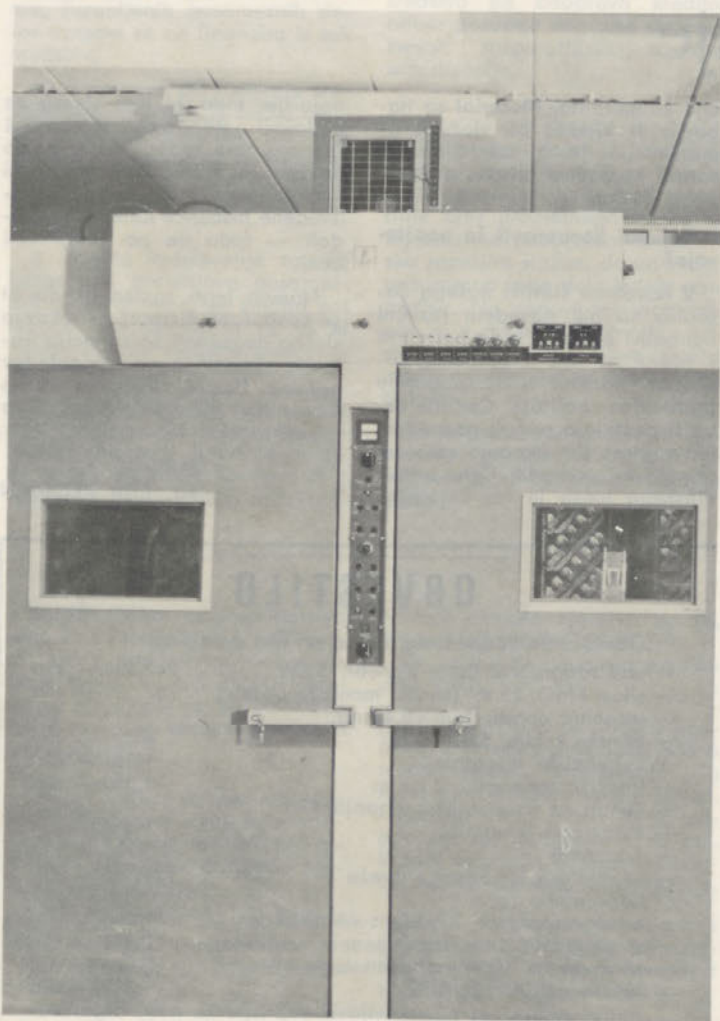
Zadnjih nekaj let tudi v naši DO intenzivno razmišljamo, kako bi v inovacijsko dejavnost hitreje in učinkoviteje vključili slehernega delavca. Da bi se čimbolj približali temu cilju, je skupna inovacijska komisija ob dnevu inovatorjev in v počastitev jubilejev, ki jih praznuje DO v letu

1985, pristopila k akciji, ki jo bo vodila pod nazivom PREDLAGAJ NEKAJ KORISTNEGA — IZBOLJŠAJ DELOVNE POGOJE SEBI IN SVOJIM SODELAVCEM. Zato je v tej številki našega glasila priložen poziv na akcijo s prijavnico v poenostavljeni obliki. Od vseh zaposlenih delavcev in koope-

rantov v naši DO pričakujemo aktiven odziv.

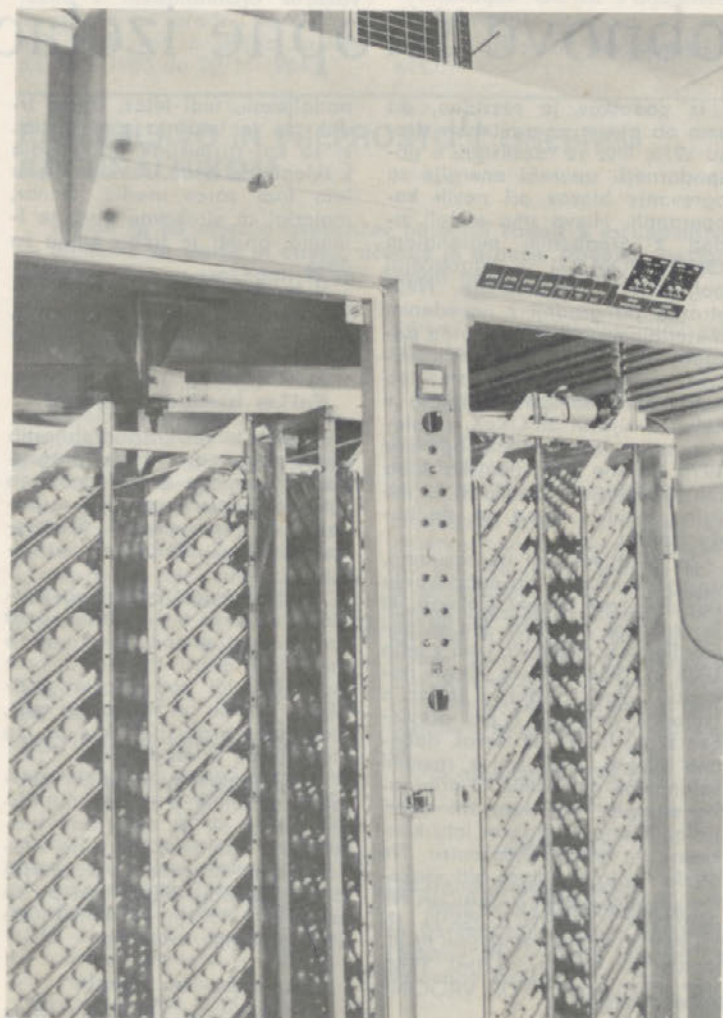
Namesto članka ob dnevu inovatorjev naj bo tokrat le poziv, akcija pa teče in pridružite se ji tudi vi.

Predsednik skupne inovacijske komisije

Gradnja nove valilnice za valjenje plemenskega materiala v Markovcih poteka v času, ko ni mogoče računati z uvoženo opremo. Slabe izkušnje uporabnikov domače valilne opreme in naše zahteve ter potrebe so bili osnovni motivi, da smo se organizirali, združili bogate lastne izkušnje, znanje in k sodelovanju pritegnili še ustrezne proizvajalce družbenega in zasebnega sektorja.

Kot rezultat tega sodelovanja je izdelan prototip predvalilnika in

izvalilnika PIN 21. (perutninski inkubator z zmogljivostjo 21.168 valilnih jajc).

Rezultati tromesečnega poskusnega obratovanja v obstoječi valilnici so ugodni. Na osnovi teh rezultatov in možnosti smo se odločili za izdelavo kompletne valilne opreme za valjenje dragega plemenskega materiala v valilnici Markovci.

»Zelo pravilna je usmeritev Perutnine Ptuj k višjim oblikam predelave perutninskega mesa in prizadevanj za povečanje izvoza«, je poudaril France Popit, predsednik predsedstva SR Slovenije, ko je 1. februarja z delegacijo obiskal naš kolektiv.

Ob tej priliki se je seznanil z dosežki naše delovne organizacije v zadnjih letih. Menil je, da je potrebno še naprej krepiti dohodkovne odnose v vsej reprodukcijski celoti, v kateri je vzreja perutninskega mesa vsekakor zelo pomembna.

Med obiskom pri nas si je skupaj z delegacijo ogledal farmo v Stojncih, ki je ena izmed treh, katere tvorijo skupaj z valienco naš novi repro center.

Starejši kooperacijski hlevi potrebni obnove stropne izolacije

Iz podatkov je razvidno, da smo ob prvem energetskega stresu 1973. leta že razmišljali o gospodarnejši uporabi energije za ogrevanje hlevov pri novih kooperantih. Hleve smo pričeli zidati z gradbenim materialom ISOSPANOM, ki je zagotavljal boljšo toplotno izolacijo. Neustrezna pri gradnji z navedenim materialom pa je bila znatna poraba cementa, ki ga pri nas večkrat primanjkuje. Tako smo po nekaj letih namesto isospana v celoti uveljavili SIPOREX, s katerim smo doslej zidali od leta 1978. Kakšna bo življenjska doba teh materialov, zaenkrat še ne vemo, predvidevamo pa, da bodo trpežni.

Že nekaj let tudi ugotavljamo, da so projektanti pri načrtovanju »zgrešili« pri stropni izolaciji, ki je vsekakor prešibka. Da bi popravilnost odpravili, smo v letih 1983 in 1984 v novih hlevih namestili ustrezno boljšo izolacijo (stiropor, debeline 8 cm, prevlečen z alu folijo, ali terpol, debeline 10 cm, podložen z ravnimi salonitnimi ploščami). O prihranku energije ob slabi ali dobri izolaciji smo v lanskem letu konkretno že pisali v časopisu. Ne glede na to pa mora biti vsakomur jasno: SLABA IZOLACIJA NE POVZROČA TEHNOLOŠKIH IN ZDRAVSTVENIH PROBLEMŲ PIŠČANCEV SAMO POZIMI, TEMVEČ TUDI POLETI OB VROČINI.

Kaj smo doslej napravili v starih hlevih?

Glede na to, da kooperanti združujejo sredstva iz amortizacije po pravilniku, tudi ni formalnih ovir za izboljšave oziroma večja popravila hlevov in opreme. V lanskem letu opravljeno delo pri obnovi izolacije se bo

nadaljevalo tudi letos. Upam trditi, da je letošnja zima tistim, ki so kaj razmišljali pripomogla k sklepu, da bodo izolacijo v teku leta tudi zares uredili. Denar, material in strokovne nasvete imamo, prijeti je treba edino za delo.

V lanskem letu je obnovo izolacije opravilo 26 kooperantov, ki so koristili sredstva združene amortizacije.

Kakšne izvedbe svetujemo?

O vseh tehničnih podrobnostih se je ob predvidevanju programa za sanacijo stropa potrebno dogovoriti s strokovno službo (posebno z gradbenikom). Priporočamo sledeči prednostni varianti:

a) Pri menjavi celotnega stropa se namesti terpol debeline 10 cm in ravni salonit. takšen strop je lahko čistiti in oprati brez poškodb tudi pod visokim pritiskom. Tervola ne načenjajo miši, podgane, žužki, itd., kar pa se dogaja pri stiroporu.

b) Ob delno uporabnem stiroporu, debeline 4 cm, se uporabne plošče ali pa tudi nove prekrijejo z zamikom tako, da znaša skupna debelina izolacije vsaj 8 cm. Preostali del stropa pa se prekrije z 10 cm debelim terpolom in ravnim salonitom.

Kako nabavimo material?

Po ustaljenem postopku, ki ni kompliciran. Kooperant, ki se odloči za kakršnokoli večjo obnovo hleva ali opreme, sporoči svojo odločitev vodji proizvodnega okoliša, ki poskrbi za vse ostalo do sklepa kreditnega odbora. Kooperant sklene nato kreditno pogodbo, če je investicija za material večja od vložene amortiza-

cije kooperanta. Material se nabavlja iz kredita ali vložene amortizacije le z naročilnicami zaradi oprostitve plačila prometnega davka.

Kaj naj kooperanti še upoštevajo?

V novoletni številki našega časopisa so bili navedeni različni normativi opreme, ki je potrebna v hlevu za rejo piščancev. Zadostna oprema tudi pogojuje proizvodne rezultate. Čedalje ostrejši postajajo pogoji gospodarjenja, ki se jim moramo vsi v tej repoverigi podrediti. Cena perutninskega mesa je res še vedno

najnižja, toda že tudi visoka za padajoči standard. V končni fazi moramo vedeti, da si bomo delavci in kooperanti zagotovili socialno varnost le, če bomo proizvedene piščance lahko tudi prodali — toda ne po kakršnikoli ceni.

Namen tega zapisa je, da bi se kooperanti čimprej s strokovno službo dogovorili za sanacijo izolacije stropov in za izpopolnitev opreme. Pomoč strokovne službe pa je tudi sicer trajni pogoj za uspešno rejo piščancev.

Sestavil:
ing. Jože REISMAN

OBVESTILO

Obveščamo kooperante, da so pri nas na zalogi:

— elektroagregati Rade Končar, 5 KW	242.328.— din
— silosi EMO, 25 m ³ (stroški montaže poseb.)	262.500.— din
— lesenitni obodi (5 m x 0,42 m)	344.— din
— plinske koklje, 5.000 kcal	8.000.— din
— avtomatski napajalniki	1.331.— din
— filter za termogen, 2 x 1 m	1.350.— din
— ventili za avtomatične napajalnike	416.— din
— avtomatski krmilniki	416.— din
— T komadi	187.— din
— ventilatorji Jugodent z mrežo	21.665.— din
— napajalniki ročni	364.— din
— kondenzatorji za Jugodent ventilatorje	840.— din
— usmerjevalci zraka za Jugodent ventilatorje	2.376.— din
— senčniki za Jugodent ventilatorje	2.376.— din
— krmilni krožniki za DSP	312.— din

Kooperanti, ki še niso uveljavili soprispevka naše organizacije za plačilo prispevka pokojninskega in invalidskega zavarovanja in so zavarovani pri kmetijskih zadrugah, naj poskrbijo pri KZ za pismeno obvestilo o sklenjenem zavarovanju ter ga posredujejo na naslov:

Mesokombinat PERUTNINA Ptuj, Potrčeva ul. 10 (kadrovska služba).

MESOKOMBINAT PERUTNINA PTUJ
TOK KOOPERACIJA HAJDINA

IZ DELA SAMOUPRAVNIH ORGANOV

POVZEMAMO POMEMBNEJŠE SKLEPE DELAVSKEGA SVETA DO IN ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Normativi in pogoji za koriščenje sredstev za izgradnjo in vzdrževanje hlevov pri kooperantih

V skladu s 14. členom Pravilnika o združevanju dela amortizacije kooperantov veljajo novi pogoji za dodeljevanje sredstev iz združene amortizacije.

1. Sredstva iz amortizacije se smejo odobravati le za namene, ki jih predvideva pravilnik, in sicer kooperantom, ki sodelujejo s Perutnino Ptuj najmanj 5 let, torej da je hlev v obratovanju najmanj 5 let.

2. Nameni za uporabo združene amortizacije po pravilniku se uvrščajo glede prednosti po naslednjem:

a) prednost imajo kooperanti, katerih hlevi so tehnično tako izrabljeni, da v njih ni možna intenzivna reja piščancev ali je ta skrajno otežena; to velja tudi za opremo vendar le, pri nujni zamenjavi večjega dela opreme, (izrabljenih posameznih delov opreme se ne financira iz teh sredstev,

b) v primeru, da ostanejo sredstva po namenih iz točke neizkoriščena se presežek teh sme uporabljati uporabiti za toplotne izolacije hlevov. Prednost imajo tisti hlevi, katerih izolacija je najslabša.

3. Tekoče vzdrževanje zgradb kakor tudi zamenjava posameznih delov opreme, se smatra kot tekoče vzdrževanje in za to ni možno koristiti sredstev amortizacije.

4. Pri odobravanju višine sredstev amortizacije je treba upoštevati zmožnost vračanja kredita iz teh sredstev. Kooperanti z daljšim kooperacijskim sodelovanjem prispevajo večji lastni delež. V nobenem primeru višina odobrenih sredstev amortizacije ne more presegati vrednosti materiala.

Kooperant financira montažo, vgraditev in podobna dela, kakor tudi ves potrošni material.

5. V primeru elementarnih nesreč imajo kooperanti pravico do amortizacijskih sredstev neglede na gornje kriterije.

6. Čas vračanja dela združene amortizacije, ki presega lastni del (kredit) se izračuna tako, da je višina enaka kot pri odplačevanju kreditov za novogradnje.

7. Investicijsko razvojna služba v začetku vsakega leta pripravi načrt investicijskih vzdrževalnih del pri kooperantih na osnovi Pravilnika ter gornjih pogojev, sredstva pa odobrava kreditni odbor posebne finančne službe v mejah razpoložljivih sredstev amortizacije.

II.

Pri novogradnjah in investicijskih vzdrževalnih delih so kooperanti upravičeni nabavljati materiale brez prometnega davka. V tej zvezi se pooblašča investicijsko razvojno službo, da za vsako posamezno vrsto dela izdelata normativ. Na osnovi teh normativov in v mejah odobrenih sredstev, posebna finančna služba izdaja naročilnice za nabavo materialov.

Za točnost normativov in namensko porabo materialov je odgovorna investicijsko razvojna služba.

SKLEP: Odbor za gospodarstvo soglaša s Pravilnikom o oblikovanju cen s pripombami poslovnega sveta, ter DS TOZD Commerce predlaga, da ga po izteku javne razprave sprejme v dopolnjeni obliki.

SKLEP: Odbor za gospodarstvo potrdi Sporazum o reji in nadaljnjem razvoju reje ter valjenju piščancev v objektih družbene proizvodnje KZ Radlje.

KPO se pooblašča za podpis SaS.

Za realizacijo sporazuma je zadolžena TOK.

SKLEP: Potrdi se SaS o združevanju dela in sredstev na področju zdravstvenega varstva perutnine med VTOZD za veterinarstvo Biotehniške fakultete v Ljubljani in Mesokombinat Perutnina, Ptuj z dne 14. 10. 1983.

Udeleženci sporazuma sta se sporazumeli, da bosta v letu 1985

združili devizna sredstva po 68. členu ZDP v višini 6.800 SFR. Za podpis se pooblasti predsednik KPO.

SKLEP: KPO se pooblašča podpisati z lovskimi družinami SaS o medsebojnem kreditiranju in sprejemati kredite na tej osnovi. Obrestna mera znaša 35 %, odpovedni rok je najmanj 30 dni. Krediti se vodijo v Posebni finančni službi delovne organizacije.

SKLEP: Odbor za gospodarstvo soglaša, da sodelujemo pri ustanavljanju YU banke v Ameriki z začetnim kapitalom 60.000 \$.

SKLEP: TOZD Transservis — odnosno ustrezno komisijo, ki jo je že imenoval poslovodni svet — se zadržuje, da pripravi predlog enotne oskrbe in skladiščenja rezervnih delov za celo delovno organizacijo.

SKLEP: Odbor za gospodarstvo apelira na odgovorne delavce,

*Sodelavkam,
kooperantkam in
upokojenkam*

*iskrene čestitke
ob dnevu žena*

da z lastnimi potenciali realizirajo delno ali v celoti:

a) študije raziskovanja tržišča, ekonomske analize, plasma doma in za izvoz ter

b) tehnološko raziskavo ter izdelavo tehnološkega načrta za REKONSTRUKCIJO TER DOZIDAVO PERUTNINSKE KLAVNICE IN PREDELAVE, s čem bi lahko znižali predračunsko vrednost.

SKLEP: Sprejme se skupno poročilo z rekapitulacijo stroškov investicije pri gradnji farm Formin, Mala vas in Stojnci za čas od 15/9-1983 do 20/11-1984.

SKLEP: Odbor za gospodarstvo ne priznava pokrivanje izgube Ptujskih toplic v višini 3.660.019.—, ker je izračunana iz nepravilne osnove.

Delež naših TOZD za pokrivanje izgube v Ptujskih toplicah se naj izvrši v višini din 2.580.950.—, kar izhaja iz izgube do 30/6-1984.

SKLEP: Sprejme se SaS o združevanju dela in sredstev in dolgoročnem sodelovanju v proizvodnji med Perutnino Ptuj ter PIRO »Poduvalje« OOUR Poljoprivreda Celarevo.

Za podpisnika se pooblašča KPO.

RAZUMLJIVO IN PREPROSTO Z OSEBNIM RAČUNALNIKOM

Knjige so po mnenju izvedencev najboljši vodnik v računalništvu — primerne za starše in otroke, učitelje in učence, študente, poslovneže, skratka za vsakogar, ki želi postati računalniško pismen.

Susan Curran
Ray Curnow

PRVI KORAKI V BASICU

poučujejo in z ilustracijami pojasnjujejo osnovna načela programiranja in pa sestavljanje računalniških programov za številne vsakdanje potrebe. Poleg že izdelanih programov predstavlja knjiga tudi programerske probleme, ki jih reši vsak sam (prinaša pa tudi njihove rešitve). — 140 str., br.

Običajna cena 1.100 din.

Susan Curran
Ray Curnow

GRAFIČNE IN ZVOČNE IGRE

se ukvarjajo z razburljivo in poučno računalniško zabavo. Priporočamo nam, kako računalniki ustvarjajo risbe in zvoke in podrobno opisujejo nekatere v bazi programirane programe, s tem pa tudi že nakazujejo, kako lahko sami sestavimo programe za računalniške igre. — 120 str.; br.

Običajna cena 1.100 din.

Peter Lafferty

UVOD V RAČUNALNIŠTVO

je vodnik po vsej problematiki hišnega računalništva in je osnovni priročnik za vsakogar, ki namerava kupiti računalnik ali ga že ima. Napisan je v jasnem, preprostem jeziku in bogato

opremljen s pojasnjevalnimi skicami in prikazi ter priključnimi naveti. — 140 str., br.

Običajna cena 1.100 din.

Susan Curran
Ray Curnow

UČENJE Z RAČUNALNIKOM

pojasnjuje, kako si priučimo novih sposobnosti, kako si pomagamo pri učenju za šolo in kako si privzgojimo nove »konjičke«. Knjiga opisuje in ilustrira načrtovanje in razvoj nekaterih primerov programov v basicu, s tem pa tudi poučuje, kako lahko sami sestavimo svoje lastne podučevalne programe. — 120 str., br.

Običajna cena 1.100 din.

Zahvala

Ob izgubi dragega očeta
MAKSA KRAMBERGERJA
se iskreno zahvaljujem kolektivu Tiskarne za nudeno pomoč in darovano cvetje.

Milica Valent

Zahvala

Ob izgubi dragega očeta
IVANA MATJAŠIČA
se iskreno zahvaljujem kolektivu Tiskarne za nudeno pomoč in darovano cvetje.

Otmir Matjašič

Naši vtisi s 17. svetovnega perutninarskega kongresa v Helsinkih

Nadaljevanje iz prejšnje številke

Na kongresu nismo zasledili podatkov o številu prisotnih. V decembrski številki Poultry Internacional so nekateri podatki objavljeni. Zaradi zanimivosti jih posredujemo:

WPSA, ustanovljen 1912 ima podružnice v 38 državah in 8.000 članov. V Helsinkih je bilo navzočih 1.600 delegatov, 350 raznih spremljevalcev, 510 iz razstave ali skupno 2.460 navzočih. Vidna je bila sovjetska delegacija 35 znanstvenikov in perutninskih specialistov, vodena od pred. Pticeproma Dr. Bakhtina. Pričakovali so tudi številno Kitajsko delegacijo, katera pa je zaradi proračunskih težav udeležbo odpovedala v zadnjih minutah. Udeležba je torej bila relativno najnižja po l. 1966.

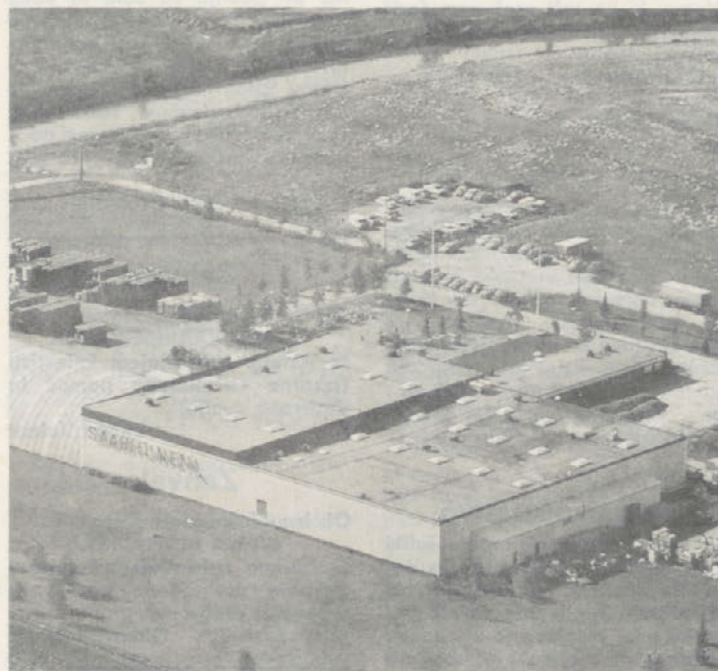
Veliko referatov je bilo namenjenih tudi iskanju cenejših in učinkovitejših načinov reje glede na visoko ceno energije. Prav tako pa vedno večjemu izkoriščanju že znanih in iskanju novih genetskih lastnosti perutnine.

Razstava

Na kongresu nam je poleg poslušanja aktualnih referatov s področja perutninarstva bil na voljo tudi izložbeni del kongresa, kjer smo lahko proučili mnoga proizvodna sredstva in se seznanili z njihovim funkcioniranjem in prednostmi. V medsebojnih osebnih kontaktih smo navezali nove in utrdili stare stike z mnogimi poslovnimi partnerji in z njimi izmenjali mnoge aktualne informacije in izkušnje ter mišljenja o najnovejših strokovnih in znanstvenih dosežkih s področja perutninske proizvodnje v svetu in pri nas.

Navzočnost perutninarjev s celega sveta so izkoristili razstavljalci s primerki opreme za vzrejo in valjenje, grelne tehnike in ventilacije, prehranbenih artiklov in aditivov, sredstev za zdravstveno varstvo perutnine, embalaže in transporta, opreme za klavnice in predelavo itd.

Tovarna Saarioinen za pripravljeno hrano

Bilo je preko 126 razstavljalcev, od tega 16 domačih. Zbrani so bili tudi primerki strokovnega tiska s celega sveta razen iz vzhodnega bloka. Izjema je bila Madžarska, ki jo je na skupni razstavi zastopal Hungexpo. Organizator ni dovolil razstavljati živih živali. Organizator je pripravil tudi pregledni katalog razstavljalcev. Na razstavi so bili navzoči tudi najodgovornejši managerji razstavljalcev, tako da je bilo možno kontaktirati na različnih nivojih.

Obiskali smo vse naše partnerje ter ostale zanimive razstavljalce ter se z njimi pogovarjali (Hubbard, Stork, Lohman, Arbro, Acres, Peterson, Soybean Asociacion, Bechive, Elanco, Euribrid, Hungespo-Babolna, ISA, Jamesway, Mayn, Finnish Sugar, Sariainen — predelava perutninskega mesa v klobase in konzerve, Poultry Briders of Israel, itd.). Na razpolago je bilo dovolj reklamnega materiala in prospektov.

Vabila na bodoča strokovna srečanja in na 18. kongres

Na razstavišču in prostorih Kongresa so bila na razpolago vabila za prihodnja strokovna srečanja v okviru WPSA, kot so:

— 7. evropski simpozij o kvaliteti perutninskega mesa, Danska, 6. — 10. maja 1985;

8. internacionalni kongres svetovne veterinarske zveze, Izrael, 26. — 29. avgust 1985;

— 7. evropska konferenca perutninarstva, Francija, 24. — 28. avgusta 1986.

Pred zasedanjem WPSA Councila je bilo opaziti vabili iz Japonske in Holandije za 18. svetovni kongres perutninarstva, ki pa bo, kot je bilo sklenjeno v Tokiu na Japonskem. Japonska je imela močne argumente proti kandidaturi Holandije (101 glas za, 50

- maloprodajna cena brojlerskega mesa
- konzumna jajca
- pečeni piščanec
- brojlersko krmilo (22 % prot., 3000 cal.)
- DSP — brojler
- pšenica
- ječmen
- koruze ne krmijo
- goveji zrezek
- svinjska rebra
- prekajena šunka

Cena perutninskega mesa je v primerjavi s ceno krmil zelo visoka, to pa iz razloga, ker trgovina zahteva visok rabat (30—40 %), vendar je angro cena (15—17 FM) tudi za pro-

proti), saj še v Aziji ni bilo takega kongresa. Njihova proizvodnja pa je v naglem razvoju. Tako je ostala Holandija kandidat za 19. kongres l. 1992 v Amsterdamu, kjer so zgradili nov velesejmski kompleks.

Nekatere cene in razmerja na Finskem ter Helsinkih

V programu ni bil predviden strokovni obisk proizvodnega obrata na finskem. Zato smo se sami pozanimali za najosnovnejša cenovna razmerja v perutninski proizvodnji:

kg	23 — 26	FM
kom	1 — 1,20	FM
kg	36	FM
kg	2,8	FM
kom	2,4	FM
kg	1,78	FM
kg	1,56	FM
kg	67	FM
kg	27	FM
kg	48 — 50	FM

izvajalca ugodna (okrog 385 din). Najvažnejša je primerjava po kg brojlerskega mesa proti kg krmil (tečaj 25,7 din = 1 FM):

	FINSKA	JUGOSLAVIJA
kg brojlerskega mesa	25 FM — 642 din	260 din (že 328)
kg brojlerskega krmila	2,8 FM — 72 din	70 din
kg krmil za kg mesa (MPC)	8,9	3,7
kg krmil za kg mesa (angro)	5,4	3,3

V restavraciji Wiener Wald stane počeni piščanec po kom 48 FM!

Poprečna neto plača delavca v industriji na Finskem je 3.500 FM ali 90.000 din. Življenjski standard je v primeru z našimi razmerami visok.

Finski delavec lahko kupi za mesečno plačo okrog 140 kg brojlerskega mesa, naš pa 85 kg.

Sicer pa znaša finska proizvodnja letno le 12.000 ton perutninskega mesa, kar je zelo malo in znaša po prebivalcu le 2,6 kg.

Cena litra bencina (99 okta-nov) je 3,6 FM ali 92,5 din.

Finski delavec lahko dobi 927 l, naš pa 260 l.

Helsinki, mesto s 500.000 prebivalci, je še posebej skladno urejeno z bogato finsko arhitekturo novejših dobe. Obvezna je dvojezičnost zaradi 6 % Švedov! Prepovedana je prodaja alkohola, razen v posebnih prodajalnah ALKA, v gostinskih lokalih pa velja prepoved do 12. ure.

Mesto Helsinki ima veliko znamenitosti. Glavno mesto je postalo l. 1912, pred tem pa je večkrat pogorelo, ustanovljeno pa je bilo v 16. stoletju. Obdano je z znamenitim otokom, ki so bili nekoč trdnjave pred sovražniki iz morja.

Poslopje finskega združenja perutninarjev in perutninarske šole v Hämeenlinnu

Znan je otok Suomenlinna. Na otoku Korkeasaari pa je živalski vrt. Helsinki so tudi velika luka, zlasti za velike turistične ladje. V mestu je veliko muzejev in prelepih zgradb s prefinjeno zunanjo arhitektoniko. Znana sta olimpijski stadion in spomenik skladatelju Janu Sibeliusu, ki ga je oblikovala finska umetnica Eile Hiltunen. Zelo obiskana je moderna cerkev Tempelankio, ki je vklesana v kamen in služi za rock oz. pevske koncerte. Ne pozaben je moderni center Finlandia največjega finskega arhitekta Alvar Alta. Helsinki so kongresno mesto, mesto svetovnih simpozijev in srečanj. Glavna prometna žila se imenuje po maršalu Monnerbreimu iz druge svetovne vojne. Finska vojska danes nima več čina maršala. Vojaški rok traja 8 mesecev.

Finski design ima svetovno reputacijo zaradi originalnosti in kvalitete. Znano je finsko steklo, keramika, tekstil in papir.

Vendar je v Helsinkih samo ena veleblagovnica, a še ta delno v starih in dozidanih stavbah — Stockman. Prebivalci na ulicah in v trgovinah so prijetno, nevsiljivo prijazni. Le zvečer se na ulicah razvijajo skupine mladih in tudi veliko posameznikov, ki so dobre volje in ko skušajo nekateri razbiti strogo prohibicijo.

Finsko podjetje SAARIOINEN AG

Spoznali smo ga na kongresni razstavi. Demonstrirali so perutninske izdelke — klobase in polpete. Podjetje ni posebej specializirano v perutninarstvu. Perutninarstvo je le del njegove novejšje dejavnosti.

V proizvodnji perutninskega mesa je sicer večje podjetje LSO, združeno s podjetjem SOT. Nahaja se v jugozapadnem delu Finske v mestu Turku, kjer imajo starše, vzrejo brojlerjev in klavnico z zmogljivostjo 5.000 piščancev (h), skupno pa proizvedejo 61.000 ton vsega mesa, 15.000 ton mesnih izdelkov in

6.000 ton pripravljene hrane. SAARIOINEN bomo opisali s prospektov.

Podjetje je zanimivo zaradi visoke produktivnosti, razvoja in organizacije. Razvilo se je iz privatnega kmetijskega veleposessva, starega preko 600 let v severnem delu pokrajine Häme (severno od Tampereja). Najprej so razvijali konzerviranje zelenjave, nato pa pripravo raznih vrst jedil po nacionalnih receptih in nazadnje konzerviranje vseh vrst mesnih jedi, vključno s perutnino. V sistemu Saarioinen delujejo tri podjetja:

a) Tovarna gotovih jedil na površini 93.000 m². Dnevna proizvodnja je okrog 72 ton, okrog 230 raznih vrst jedil. Dnevno proizvedejo še 360.000 malic. Glavne vrste proizvodov so narastki, meso v omakah, ribja jedila, jedila iz piščancev, polpete, juhe, sadne solate, dodatki k juham in omakam, piroge, pizze, pečiva.

b) Tovarna konzerv na površini 8.600 m². Letna proizvodnja je 17.000 ton raznih konzerv, kot so perutninske konzerve, mesne, omake, gorčice, zelenjavne konzerve, aditivi, kompoti, želeji in sokovi. Zanimiva je organizacija proizvodnje mesnih in zelenjavnih konzerv v eni tovarni. Tako polno izkoriščajo proizvodna sredstva.

c) Kmetijstvo na 950 ha, kjer poteka proizvodnja rastlin — zelja, rdeče pese, in začimb; reja goveje živine ter 22.000 kokoši, 3 milijonov DSP in 56.000 brojlerjev na teden. Poskrbljeno je tudi za proizvodnjo postrvi v ribnikih na površini 10 ha v višini 175 ton letno. Vrtnarska šola na 50 ha in proizvodnja humusa z 1,5 milijona paketov letno.

Podjetje preskrbuje polovico države s svojimi produkti, tako privatno družinska omizja, kot velike menze in restavracije. V trgovini je velika ponudba pripravljenih jedil, zlasti salat vseh vrst, ki so zelo okusne. Vendar v podjetju samokritično potrjujejo, da semorajo prilagajati vedno večjim zahtevam kupcev, kaj-

ti prebivalci želijo »v okusu doživljati«.

V prospektu so tudi zgoščeni finančni podatki podjetja od 1. 4. 1982 do 31. 3. 1983:

— promet	300 mil. FM
— plače	48 mil. FM
— odpisi	21 mil. FM
— davek	8 mil. FM
— čisti dohodek	6 mil. FM
— vlaganje v investicije	21 mil. FM
— zaposleni	31. 3. 1983 1.044 delavcev

Finsko perutninarstvo

Letna proizvodnja znaša 84 mil. kg jajc in 17 mil. kg perutninskega mesa žive teže. Delež perutninarstva v dohodku iz kmetijstva znaša 6 %, prašiči 16 %, govedo 15 %, poljedelstvo — brez živinske krme znaša 30 % in mleko 40 %.

Od 84.000 ton jajc porabijo doma 51.000 ton, ostalo izvozijo. Jate so sorazmerno majhne, 90 % pod 1.000 kokoši, vzrejujejo v jugozahodni Finski. Imajo pa lastne hibride.

Proizvodnja perutninskega mesa postaja v zadnjih dveh desetletjih pravi boom, zlasti brojlerskega. Leta 1971 so proizvedli 4.000 ton, leta 1983 pa že 14.000 ton! Potrošnja dosega komaj 3 kg po prebivalcu, toda kmalu bodo dosegli Švede s 6 kg. Lastnega hibrida za brojlerje, ne planirajo temveč uvažajo samo Pilcha — stare starše. Vzreja starih staršev je pod kontrolo finskega perutninarskega združenja.

Vzreja staršev je poteka pri štirih podjetjih, vzreja brojlerjev pa pri okrog 80 rejcih s povprečno kapaciteto po 30.000 piščancev, čemur ustreza 5 manjših perutninskih klavnic. Poprečna teža zaklanega brojlerja je 1 kg, vzreja traja 42 dni, konverzija pa znaša 2,3 kg.

Proizvodnja krmil poteka tudi pri sistemu Finich Sugar, finskega korzorcija za sladkor, kamor se je l. 1982 priključila tudi tovarna Vaasamills, ki dosega preko 1/2 proizvodnje krmil. Glavni surovini za krmila sta ječmen in oves, ki ju proizvedejo doma. Uvažajo sojo, ribjo moko in aditive. Krmila mastijo. Uporabljajo tudi pšenico, če je proizvodnja večja, kot je potrebno za ljudsko prehrano. Koruze ne poznajo v krmilih.

Udeležba na kongresu nam je omogočila neposredno srečanje z mnogimi znanimi osebnostmi iz naše dejavnosti. Z mnogimi smo se pogovarjali, nekatere pa smo poslušali na predavanjih. Delo kongresa je bilo intenzivno, saj so se strokovna predavanja odvijala dopoldne in popoldne. V nasprotju z mnogimi sličnimi prireditvami so bila predavanja zelo dobro obiskana vse dni, veliko pa je bilo tudi obiskovalcev razstave.

Po skupnem poročilu pripravila za Ptujski perutninar Franc VRABER in Slavko BRGLEZ

V spomin Jožetu Krajncu

V torek, 29. januarja 1985, se je veliko število delavcev Perutnine Ptuj zadnjič poslovilo od svojega bivšega sodelavca Jožeta Krajncu, upokojenca, ki je v 73. letu starosti klonil pod težko boleznijo.

Joža, kot smo ga klicali, je bil dobro znan vsem starejšim perutninarjem, saj je bil v času službovanja vodilna osebnost v PP.

Z njegovim prihodom leta 1963 je Perutnina Ptuj dobila v svoje vrste znanega finančnega strokovnjaka, ki je v tistem času prednjačil v tej stroki. Takega sodelavca je Perutnina takrat tudi nujno potrebovala, saj je bila v zelo intenzivnem investicijskem razvoju, ko je finančna funkcija pridobavala na pomenu in z njo vred sama organizacija finančno-računovodske službe.

V času njegovega službovanja pri nas do leta 1969, ko se je upokojil, so bile v Perutnini realizirane velike investicije — od izgradnje matične farme v Selah, perutninske klavnice na Brengu, valilnice in do številnih hlevov v kooperaciji. Njegova nemala zasluga je bila med drugim tudi v pridobivanju kreditov, saj je bil znan v finančnih krogih in njegova beseda po navadi ni padla na neplodna tla.

Sodelavcem je Jože uspešno posredoval svoje izkušnje, do njih je bil dosleden, a hkrati dober kot kruh. Klicali so ga »tovariš šef«, čeprav se ni nikoli šefovsko obnašal. S svojo šegavostjo in vedrinjo je vnašal delovni polet in si pridobival spoštovanje.

Jožeta ne bomo več videli hoditi po mestu v njegovi tako značilni pokončni drži. Ni bil »zdrav«, če tudi v času bolezni ni enkrat ali dvakrat na dan obhodil ptujskih ulic in se srečeval z znanci in prijatelji, ki jih je imel mnogo.

Ugasnilo je resnično bogato življenje človeka, ki mu veliko dolgujemo, zato se ga bomo trajno spominjali. Sodelavci

Iz poslovnega poročila k zaključnemu računu za leto 1984

Splošni del

KADROVSKI PODATKI

1. STANJE ZAPOSLENIH

Stanje zaposlenih delavcev v DO dne 31. 12. 1984 je 1601 delavec od tega 793 žensk in 808 moških, ter 19 pripravnikov. Po posameznih TOZD je stanje naslednje:

TOZD	Zaposl. 31.12.84	Zaposl. 1.1.84	Plan 1984	Indeks 31.12./1.1.84	Indeks 31.12.84/pl.
Tovarna krmil	71	71	74	100,0	95,9
Perut. farme	238	227	238	104,8	100,0
Mesna ind.	660	567	562	116,4	117,4
Transservis	186	178	181	104,5	102,7
Commerce	217	216	215	100,4	100,9
TOK Hajdina	30	30	30	100,0	100,0
DSSS	121	121	125	100,0	96,8
Ptujska tiskarna	78	77	78	101,2	100,0
Skupaj delavci	1601	1487	1503	107,6	106,5

Delovno razmerje je sklenilo 221 delavcev in sicer v TO Tovarna krmil 4, Perutninske farme 23, Mesna industrija 159, Transservis 19, Commerce 13 in Ptujška tiskarna 3.

8 pripravnikov je bilo razporejenih v TO Perutninske farme 1, Mesno industrijo 3, DSSS 3 in TOK Hajdina 1.

Razporeditev delavcev med TOZD je bila prisotna v 15 primerih in sicer TO Tovarna krmil + 1, — 5; Perutninske farme + 6, — 3; Mesna industrija + 3, — 2; Transservis + 1, — 1; Commerce + 1; DSSS + 1, — 2; TOK Hajdina + 2, — 2.

Delovno razmerje je prenehalo 112 delavcem iz naslednjih razlogov:

— na zahtevo delavca (izjava)	69
— upokojitev	14
— služenje vojaškega roka	10
— pismeni sporazum	5
— delo za določen čas	7
— hujša kršitev delovnih obveznosti	2
— po zakonu	2
— smrt delavca	3

Po posamezni TO je prenehalo delovno razmerje naslednjemu številu delavcev: Perutninske farme 16, Mesna industrija 69, Transservis 10, Commerce 12, DSSS 2, TOK Hajdina 1 in Ptujška tiskarna 2.

V primerjavi s planom delovne sile za leto 1984 znaša indeks zaposlenosti 106,5. Fluktuacija znaša 4,6 %.

Dodatno smo zaposlili 43 delavcev in sicer:

— TOZD Tovarna krmil 4: 2 delavca za vodenje izmen, skladiščnotransportnega delavca in delavca na delih nakladanje krme v razsutem stanju.

— Perutninske farme 7: povratnika iz JLA elektrotehnika, kmetijskega inženirja na DE Kidričevo, ter oskrbovalko perutnine, električarja vzdrževalca in 3 nočne perutninarje za DE Formin.

— Mesna industrija 14: 9 povratnikov iz JLA, KV mesarja za potrebe DE Živinska klavnica, 1 se je vrnil po zakonu ter razporedili 3 pripravnike.

— Transservis 13: dipl. strojnega inženirja za konstrukcijsko tehnološko delo za DO, 2 strojna ključavničarja, elektroinstalaterja, vodovodnega instalaterja, mizarja, 2 avtokleparja, elektromehanika, 3 šoferje, od katerih se je eden vrnil po zakonu.

— Commerce 3: v Ljubljani mesarja sekača ter prodajalca in šoferja v skladišču Zagreb.

— Ptujška tiskarna 2: vodja komerciale in KV knjigotiskarja.

Nadomestnih zaposlitev in zaposlitev za določen čas je bilo 180 zaradi pokrivanja fluktuacije, nadomestilo 35 porodnic, odhodov v JLA ter potreb TO Mesna industrija zaradi povečanega obsega dela in dela ob sobotah in zahtevnejše obdelave za izvoz piščancev. Za določen čas je v DO zaposlenih 100 delavcev in sicer: na TO Perutninske farme 7, Mesna industrija 80, Commerce 5, Transservis 5 in DSSS 3.

Povečano število zaposlenih nad planskimi okviri v TO Mesna industrija, Transservis in Commerce je posledica zaposlitve delavcev za določen čas.

Pripravniki staž je v začetku leta opravljalo 10 pripravnikov: na Perutninskih farmah 1, Mesni industriji 3, DSSS 4, TOK Hajdina 2. V

letošnjem letu je pričelo s pripravniškim stažem 22 pripravnikov: na Perutninskih farmah 5, Mesni industriji 2, Transservisu 8, Commerce 4, in DSSS 3.

Stanje pripravnikov je 19 (11 moških in 8 žensk) in to: na Perutninskih farmah 5, dipl. veterinar, kmetijski inženir, elektrotehnik, električar elektronike in kmetovalka; na Mesni industriji dipl. ing. kemijske tehnologije; na Transservisu 7, dipl. ekonomist smer transport, 2 avtomehanika, 2 električarja, in 2 elektronika; na Commerce 3, ekonomski tehnik in 2 trgovki in v DSSS 3 dipl. ekonomisti.

2. KVALIFIKACIJSKA STRUKTURA

Kvificacijska struktura zaposlenih delavcev je naslednja:

— visoka šola, III. stopnja, doktorat	30 (28)
— višja šola	47 (45)
— srednja šola	192 (164)
— nep. srednja šola	52 (50)
— visoko kvalificirani delavci	41 (41)
— kvalificirani delavci	470 (446)
— polkvalificirani delavci	322 (322)
— nekvalificirani delavci	447 (391)

Opomba: V oklepaju je število — struktura na dan 1. 1. 1984.

3. IZOBRAŽEVANJE, ŠTIPENDIRANJE

Ob delu se izobražuje 12 delavcev: 1 delavec na III. stopnji BTF, 1 na visoki organizacijski, 5 na VEKS, 2 na VAS in 3 na STS Ptuj.

Iz TO Mesna industrija 4, DSSS 4, in Transservisa 4 delavci.

TOZD in DSSS štipendirajo 45 študentov, dijakov in učencev v usmerjenem izobraževanju in sicer: TO Perutninske farme 16, Mesna industrija 11, Transservis 10, Commerce 1, DSSS 6 in Ptujška tiskarna 1. Štipendija miruje v šolskem letu 1984/85 5 štipendistom. V letošnjem letu je 8 štipendistov pričelo pripravniški staž, 2 pa ga nadaljujeta po JLA in porodniškem dopustu.

4. IZRABA DELOVNEGA ČASA

Odsotnosti z dela — izkoriščenost delovnega časa v letu 1984 primerjava 1983 — prikazano v urah

	1984	1983	1984/83
Fond ur	3393567	3164874	107,22
Boleznične ur	167134	142631	
Odstotek	4,92	4,50	109,33
Stroški bolezni OD din	12.630.914,50	6.464.497,00	210,85
Porodniški dopusti ur	71736	64633	110,98
Izkoriščeni redni letni dopusti ur	255925	236709	108,11
Izredni dopusti vseh izobraževanje ob delu ur	3544	4694	75,50
Državni prazniki ur	101192	104434	96,89
Vojaške vaje ur	3454	2524	136,84
Vse odsotnosti skupaj ur	608227	565625	
Odstotek	17,92	17,55	102,10
Izkoriščenost delovnega časa odstotek	82,08	82,45	99,55
Dopolnilno delo (nadure) ur	75210	51797	145,20
Stojnina		4725	

3. PRAVNE IN DISCIPLINSKE ZADEVE

3.1. GOSPODARSKI PRESTOPKI

Od skupnega števila 7 gospodarskih prestopkov, je v 2 primerih uveden le preiskovalni postopek, v 2 primerih je sodišče ustavilo postopek, ker je tožilec umaknil obtožbo, v 2 primerih je sodišče izdalo obsodilno sodbo, v 1 primeru pa še sodišče ni izdalo odločbe. Zoper eno obsodilno sodbo smo vložili pritožbo, na kar je pritožbeno sodišče zoper obdolženo pravno osebo potrdilo prvostopno odločbo, zoper odgovorno osebo pa je zavrnilo obtožbo zaradi zastaranja.

3.2. PREKRŠKI

Evidentiranih je 21 prekrškov. Zoper večino odločb smo vložili pritožbe, zato je malo zadev rešeno do konca leta. V 10 primerih še ni izdana odločba, v 3 primerih je na našo pritožbo zoper izdano odločbo, postopek ustavljen. V 6 primerih je izrečena obdolženi TOZD in odgovorni osebi denarna kazen, od tega sta 2 zadevi še v pritožbi. V 2 primerih pa je obema obdolženkam izrečen opomin, v enem primeru pa še odvzem premoženjske koristi. Kršitve so bile

različne, glede na dejavnost posameznih temeljnih organizacij. Največ kršitev je bilo s področja cestno prometnih predpisov, s področja predpisov varstva živali pred kužnimi boleznimi, predpisov o standardizaciji, predpisov o cenah, predpisov o sistemu državne uprave. Nekaj je tudi kršitev zakona o združenem delu, predpisov o knjigovodstvu, predpisov o komunalni inšpekciji, predpisov o izumih in tehničnih izboljšavah. Poleg tega smo posameznim delavcem nudili pravno pomoč in v njihovem imenu vložili pritožbe odnosno ugovore zoper odločbe o prekrških.

3. 3. KAZENSKKE ZADEVE

Evidentirano je 12 kazenskih zadev. Tu so zajeta kazniva dejanja, ki so jih storili naši delavci in kooperanti ali pa drugi delavci na škodo posameznih temeljnih organizacij. Kazniva dejanja se v glavnem nanašajo na ogrožanja javnega prometa, poneverbe in zatajitve.

Zoper več kooperantov so vložene kazenske ovadbe zaradi zatajitve krme, plinskih jeklenk in piščancev. Od 7 vloženi kazenskih ovadb v smeri kaznivega dejanja zatajitve, je sodišče doslej izdalo 2 pogojni obsodbi na kazen zapora, v 3 primerih so opravljena le preiskovalna dejanja, v 1 primeru je javni tožilec kazensko ovadbo zavrgel, v 1 primeru pa je sodišče kazenski postopek ustavilo. Zoper 2 delavca je v teku kazenski postopek zaradi kaznivega dejanja poneverbe, zoper enega delavca zaradi ogrožanja javnega prometa. Zoper enega bivšega delavca pa so uvedena preiskovalna dejanja v smeri zlorabe položaja. Zoper enega tujega delavca pa je javni tožilec zavrgel kazensko ovadbo.

3. 4. PRAVDNE ZADEVE

V to skupino so zajeta vsa področja iz odškodninskih, plačilnih in drugih pravnih poslov, za katere obveznosti niso bile poravnane. Nekatere zadeve smo rešili brez posredovanja sodnih organov, če pa to ni uspelo smo vložili tožbe, kar je bilo v večini primerov.

Sem spsajajo tudi spori iz kooperacijskega razmerja, katere rešuje sodišče združenega dela.

Zoper 19 bivših kooperantov smo vložili zahtevek za izgubljeni dohodek, zaradi enostranske prekinitve kooperacijske pogodbe, za plačilo kredita in negativnega rezultata.

Zoper več kooperantov so vloženi tudi izvršilni predlogi na podlagi pravnomočnih odločb sodišča.

3. 5. UPRAVNE ZADEVE

Tu gre predvsem za upravne zadeve kot so zaprosila za mnenja državnih in občinskih organov, zahtevki za izdajo dovoljenj pri pristojnih inšpekcijskih službah in drugih upravnih organih, ki smo jih opravili na intervencijo drugih služb in posameznih temeljnih organizacij. Nudena je bila tudi pomoč pri oblikovanju samoupravnih aktov in samoupravnih sporazumov pri sestavljanju raznih pogodb, zlasti pogodb o nakupu zemljišča ter vpisov v zemljiško knjigo. Poleg zgoraj navedenih pravnih opravil tudi primere manjkov drobnega inventarja nastalem ob letnem inventurnem popisu ter pri sestavljanju izbršnih dovoljenj za odplačane kredite za individualno gradnjo.

3. 6. DELOVNA RAZMERJA

Pred sodiščem združenega dela je bilo vloženo 5 zahtevkov za varstvo pravic. V 4 primerih so delavci vložili zahteve za varstvo pravic zoper dokončne odločbe disciplinske komisije, v enem primeru pa je vložen zahtevek za nadomestilo škode za čas odsotnosti z dela. Sodišče je dva zahtevka delavcev zavrnilo kot neutemeljena, enemu pa je ugodilo, dva postopka sta še v teku. Poleg tega smo zoper eno bivšo delavko vložili zahtevek za odpoved stanovanjske pogodbe, vendar se je delavka po vložitvi predloga izselila in je postopek ustavljen.

3. 7. DISCIPLINSKE ZADEVE

Skupna disciplinska komisija je v letu 1984 obravnavala 42 zadev na 11 sejah. Iz leta 1983 sta ostali 2 zadevi nerešeni, na novo pa so direktorji TOZD in DSSS predlagali v disciplinski postopek 42 delavcev. Od tega je 42 zadev rešenih, 2 zadevi pa sta v postopku reševanja. Pregled izrečenih ukrepov pokaže sledeča tabela:

TOZD	opomin	javni opomin	raspor. na dr. delo	denar. kazen	prenehanje del. raz.	prenehanje delov. razmer.	ustav. postop.	nerešeno	skupaj
TK									
PF		1	1		5		2		9
MI					2	1	1	2	6
TOK									
TS			1	6	1	4			12
CO			2		6	2			10
PT	3	2			1				6
DSSS		1							1
Skupaj:	3	4	4	6	15	7	3	2	44

Zoper sklep disciplinske komisije je 10 delavcev vložilo zahtevek za varstvo pravic na delavski svet TOZD. Delavski sveti so v 4 primerih potrdili sklep disciplinske komisije, v enem primeru je izrečen milejši ukrep, v 4 primerih pa je sklep disciplinske komisije razveljavljen in dan v ponovno obravnavo in odločanje. V dveh primerih pa sta delavca vložila zahtevek za varstvo pravic na sodišče združenega

dela. V enem primeru je sodišče zahtevek zavrnilo, v drugem pa ugodilo.

4. INTERNA KONTROLA

Posebno pozornost smo v letošnjem letu posvetili preverjanju dela prodajnih skladišč in trgovski mreži.

Ugotovljeno je bilo, da so trgovci strankam za kupljeno blago zaračunavali preveč in se tako osebno okoriščali. Kršiteljem so bile v disciplinskih postopkih izrečene kazni od prenehanja delovnega razmerja do prenehanja odloženega za določeno dobo. Ponovna preverjanja teh pa tudi drugih delavcev v trgovski mreži, po že izvedenih disciplinskih ukrepih so pokazala, da se je delo na tem področju izboljšalo. V prodajnih skladiščih obračuni poslovanja niso kazali večjih razlik zato delo teh lahko ocenjujemo kot zadovoljivo.

V obračunih proizvodnje in skladišč TOZD Mesna industrija ni bilo zaslediti posebnih razlik, večji problem predstavljajo razlike pri povratni plastični embalaži.

Pri vznikih je bilo najti primere ko le-ti niso vpisovali v potne naloge dejanskega stanja.

Odtujitve krme in piščancev v TOK so še vedno prisotne, zato smo v nekaj odkritih primerih prijavili kooperante UJV in zoper te že tečejo postopki preko sodišč.

Stalno opozarjanje kooperantov na posledice takih dejanj ne zaležejo posebno veliko in za mnoge pride čas streznitve prepozno, zato velja kljub vsemu ponovno opozoriti, da so krma in piščanci družbena last, da vsako odtujevanje pomeni napad na družbeno premoženje, ki je čedalje strožje sankcionirano.

5. VARSTVO PRI DELU IN VARSTVO PRED POŽAROM

5. 1. VARSTVO PRI DELU

Večina pooblaščenih oseb za varstvo pri delu TOZD-TOK-DSSS nima ustreznega izpita za opravljanje nalog na tem področju (II. program). Neposredni vodji del v TOZD-TOK-DSSS ne izvajajo določb zakona o varstvu pri delu o uvajanju novincev v delo in s tem kršijo ustrezne predpise.

V TOZD-TOK-DSSS se morajo izdelati ustrezni sezname za pregled posameznih delovnih priprav in naprav od strani strokovnih ustanov.

V TOZD se morajo izdelati sezname za preglede ekoloških razmer na posameznih delovnih prostorih.

V DO se je pripetilo skupno 116 poškodb pri delu, izgubljeno je bilo 1514 delovnih dni in je za nadomestilo osebnega dohodka teh izplačano 1.101.775,50 din. Od skupnega števila poškodb je bilo 11 poškodb na poti na delo ali z dela, izgubljeno je bilo 224 delovnih dni in je za nadomestilo osebnega dohodka teh izplačano 189.789,00 din.

5. 2. VARSTVO PRED POŽAROM

S spremembami in dopolnitvami zakona o varstvu pred požarom so se zaostrele naloge in odgovornost TOZD-TOK-DSSS, oseb s posebnimi pooblastili in drugih oseb na delu.

V TOZD je precej gasilsko tehnične opreme za preventivno delovanje in varovanje družbenega premoženja. Oprema je zelo draga in se ne vzdržuje zadovoljivo.

Ugotovljene pomanjkljivosti na področju varstva pred požarom se prepočasi odpravljajo.

Izobraževanje za strokovna vprašanja na področju varstva pri delu in varstva pred požarom so nezadostna oz. se v glavnem ne izvajajo.

6. STANOVANJSKE ZADEVE IN DRUŽBENI STANDARD

6. 1. STANOVANJSKE ZADEVE

Zahtevek za kredit za novogradnje in adaptacije je vložilo 149 delavcev. Razpoložljiva sredstva v višini 11.300.000.— din so bila razdeljena na prednostni listi 108 delavcem, od tega za novogradnje 85 in adaptacije 23 delavcem. Ostali niso izpolnjevali pogojev samoupravnih aktov.

Po TO je bilo odobreno naslednje število kreditov:

Tovarna krmil 5 od 5, Perutninske farme 15 od 23, Mesna industrija 39 od 54, Commerce 14 od 20, Transservis 23 od 29, TOK Hajdina 2 od 3, Ptujška tiskarna 3 od 5 in DSSS 7 od 10.

Prosilcev za najemna stanovanja po prednostni listi 1984 je 26 in to Tovarnakr mil 1, Perutninske farme 3, Mesna industrija 8, Transservis 1, Commerce 3, Ptujška tiskarna 4 in DSSS 6.

Razpoložljivi fond 10 stanovanj je bil razdeljen in sicer:

Delavcem Mesne industrije 3 stanovanja (dvosobno, enoinpolsobno), Commerce 1 (enosobno), Ptujška tiskarna 1 stanovanje (enoinpolsobno), Transservis 1 stanovanje (dvosobno) in DSSS 4 stanovanja (2 trosobni, enoinpolsobno, enosobno).

6. 2. ODDIH IN LETOVANJE DELAVCEV

Počitniških kapacitet v letu 1984 nismo povečali niti zmanjšali. Za letovanje se je prijavilo skupaj 354 delavcev, letovalo jih je 285 ali 80 % od števila prijavljenih. 69 delavcev ni letovalo (13 jih ni bilo prvotno razporejenih in se pozneje niso odločili za drugi termin oz. kraj, ostalih 56 delavcev pa je letovanje odpovedalo).

V letu 1984 smo prišli na novi način razporeda za letovanje. Z ozirom na število zaposlenih smo izračunali pripadajoče število mest v posameznem kraju. Ta način razporeditve je omogočil pravičnejši in lažji razpored delavcev za letovanje, saj je od 285 razporejenih delavcev, letovalo po želji v določenem terminu oz. kraju 245 delavcev.

Iz posameznih TOZD je v letu 1984 letovalo naslednje število delavcev:

TOZD	Prijavljenih	Letovalo	%
Tovarna krmil	16	12	75
Perutninske farme	43	33	77
Mesna industrija	79	71	90
TOK Hajdina	8	7	87
Transservis	57	47	82
Commerce	74	56	76
Ptujska tiskarna	17	14	82
DS Skupnih služb	59	42	74
	354	285	

Glede na število prijavljenih (354) ugotavljamo, da bi lahko letovali vsi, saj je v celi sezoni ostalo še 74 prostih mest. Vendar je glede na nestabilno vreme in tudi zaradi drugih razlogov precej delavcev letovanje odpovedalo.

7. SLO IN DRUŽBENA SAMOZAŠČITA

Letni načrt s področja civilne zaščite smo v celoti izpolnili tako glede usposabljanja in vključevanja novih pripadnikov v enote civilne zaščite, kakor tudi glede nabave opreme.

Ceprav so še nekateri člani našega kolektiva premalo seznanjeni s pravicami in dolžnostmi v obrambnih pripravah, smo dosegli tudi pozitiven premik, saj so se mobilizacijskim pozivom na vajo NNNP — 84 pravočasno odzvali vsi vpoklicani.

Tekom leta so zlasti enote prve medicinske pomoči in gasilske enote sodelovale na vseh vajah in tekmovanjih, katera so bila organizirana v okviru občine. Za ostale enote, kot so RBK enota, enota za vzdrževanje in uporabo zaklonišč, veterinarska enota in enota za tehnično reševanje, pa nismo organizirali posebnih vaj. To bodo v bodoče morali storiti posamezni štabi, kateri te enote imajo.

Kar se tiče načrtov s področja splošnega ljudskega odpora, smo v preteklem letu vse načrte sproti ažurirali in dopolnjevali glede na naše proizvodne zmogljivosti ter glede na potrebe v primeru izrednih razmer in možnih vojnih razmer.

Spremljanje vseh dogodkov na področju varnostnih in obrambnih priprav mora biti naša stalna naloga, več pozornosti pa moramo posvetiti tudi širšim pripravam za delo v izrednih kakor tudi v vojnih razmerah.

8. INFORMATIVNA DEJAVNOST

8. 1. INFORMIRANJE IN OBVEŠČANJE DELAVCEV

Neposredno informiranje in obveščanje o poslovnih in drugih zadevah je bilo realizirano na zborih delovnih ljudi, raznih sestankih, sejah in konferencah.

Gradiva ob zaključnem in periodičnih obračunih so bila vedno pripravljena v vsem razumljivi obliki in pravočasno, za temeljite razprave pred odločanjem o sprejemu le-teh. Posredno informiranje in obveščanje je potekalo preko glasila Ptujski perutninar, biltena, obvestil, okrožnic in oglasnih omaric. Izjemoma preko razglasnih postaj (ozvočenja).

8. 2. IZDAJA INTERNEGA GLASILA

V letu 1984 je izšlo 7 števil Ptujkega perutninarja in 2 številki biltena. Z glasilom je izšlo pet prilog, s katerimi so bili dani v javno obravnavo osnutki ali predlogi novih ali dopolnitve obstoječih samoupravnih aktov. Kot priloga je izšel tudi koledar za leto 1985.

Zameriti gre le to, da nikakor ne uspemo dobiti dovolj prispevkov iz posameznih TOZD, zato delovna prizadevanja teh niso dovolj poznana vsem delavcem. Tudi glasilo bi bilo z boljšim sodelovanjem vse bogatejše.

Pomembno pa je povedati, da je na osnutke in predloge bilo danih več pripomb od posameznih delavcev kar dokazuje, da so delavci začeli redno spremljati tudi informiranje te vrste, kar prej ni bil primer. To dejstvo vsekakor potrjuje novo kvaliteto na področju informiranja.

Več kot kadarkoli doslej smo bili prisotni v lokalnih, regijskih in osrednjih sredstvih obveščanja, kar je pomembna novost in se je bomo posluževali tudi v prihodnje.

Uresničevanje planskih ciljev

1. Splošne ugotovitve za DO

Pri uresničevanju planskih ciljev smo se tudi v letu 1984 srečevali s težjimi pogoji gospodarjenja. Kljub problemom, ki so se med letom pojavljali pri tekoči oskrbi s surovinami in reprodukcijskimi materiali so bile potrebe proizvodnje v glavnem zadovoljene.

Bitka za realizacijo plana, ki smo si ga zastavili v začetku leta 1984 je več ali manj uspešno dobljena. Z letnim planom za leto 1984 smo si namreč v DO zadali za cilj 7,3 % rast proizvodnje in 3,7 % rast produktivnosti. Ti cilji so na nivoju delovne organizacije preseženi.

Tako je planirana proizvodnja celotne DO presežena za 5,6 %, v primerjavi z letom poprej pa se je obseg proizvodnje in storitev v letu 1984 povečal za 12 %.

Proizvodnja perutninskega mesa je porasla v primerjavi s letom 1983 za 16 %, kar pomeni 4.600 ton mesa več.

Proizvodnja mesnih izdelkov se je povečala v primerjavi z letom 1983 za 15 %, proizvodnja krmil za 6,5 %. Povečala se je tudi vzreja

brojlerjev in to v farmi Breg za 9,7 %, v farmi Kidričevo za 4 krat, ker smo spremenili namembnost farmske vzreje in v TOK za 9,8 %. Skupna proizvodnja brojlerjev se je v primerjavi z letom 1983 povečala za več kot 6.300 ton oz. za 16,4 %.

Proizvodnja valilnih jajc in DSP brojlerjev je zaradi preusmeritve farme Kidričevo v brojlersko proizvodnjo nižja od realizacije v letu 1983.

Planirane storitve v TOZD Transservis, Commerce in Ptujka tiskarna so presežene in višje od dosežene realizacije v letu 1983. Tudi ostale TO kot celote so planske cilje presegle.

Tako je planirana proizvodnja v Tovarni krmil presežena za 4,5 %, v Perutninskih farmah za 1,1 %, v TOK za 7,0 %, v Mesni industriji za 8,5 %, storitve Transservisa so za 6,6 % nad planom, v TOZD Commerce so plan prodaje presegli za 7,5 % in v Ptujski tiskarni za 3,3 %.

Planirana produktivnost na nivoju DO je dosežena, v primerjavi z letom 1983 pa se je povečala za 4,1 %. Posamezne TOZD so planirano produktivnost presegle in to:

TOZD Tovarna krmil za 3,1 %, Perutninske farme za 0,2 %, TOK za 0,1 %, Transservis za 2,0 %, Commerce za 5,5 % in Ptujka tiskarna za 2,0 %.

V TOZD Mesna industrija planirana produktivnost kljub preseganju plana proizvodnje ni bila dosežena. V primerjavi z letom 1980 se je v preteklih 4 letih proizvodnja v TOZD povečala za 7,8 %, produktivnost pa le za 0,9 %. Tako je v TOZD Mesna industrija že drugo leto dosežena produktivnost pod planom, v lanskem letu pa je bila dosežena produktivnost celo nižja od dosežene v letu 1982. Glavni vzrok za nedoseganje planirane produktivnosti je v hitrejšem zaposlovanju, kot to dovoljuje stopnja rasti proizvodnje.

Izvoz perutninskega mesa je v primerjavi z letom 1983 večji za 8,7 % ali za 930 ton. Skupno je bilo v letu 1984 izvoženo 11.633 ton perutninskega mesa, od tega 231 ton filetov. Poleg perutninskega mesa je bilo v letu 1984 izvoženo še okrog 70 ton divjačine, nekaj valilnih jajc in DSP.

Korak naprej je bil v letu 1984 storjen tudi na področju izboljšanja tehnologije v vzreji brojlerjev. Po izredno visokih doseženih konverzijah v začetku leta so se z izboljšavo tehnologije, porabe krme znatno znižale. Z novim letom 1985 pristopamo še k nadaljnjim izboljšavam kar bi moralo vplivati na večjo ekonomičnost pri vzreji oz. pridelavi brojlerjev, tako v kooperacijski kot farmski vzreji.

Planski normativi so bili v letu 1984 v glavnem realizirani. Tako je poraba krme v nesnosti staršev v glavnem nižja od planirane, pa tudi pri vzreji brojlerjev v farmski proizvodnji je poraba krme nižja od planirane.

V vzreji jarčk je bila poraba krme v glavnem višja od planirane. Poraba krme v kooperacijski vzreji brojlerjev je v povprečju v letu 1984 višja od planirane.

Izpleni pri perutninskem mesu so nekoliko nižji od planiranih in višji od doseženih v letu 1983, medtem, ko so normativi v živinski klavnici v glavnem doseženi.

Glede na to, da pomeni doseganje planskih normativov določen kvaliteten napredek, je potrebno temu področju v bodoče posvetiti še večjo pozornost, saj bomo le ob kvalitetnih premikih na področju tehnologije lahko zagotavljali ekonomično in rentabilno proizvodnjo.

Blagovna menjava s tujino in glavni kazalci izvoza in uvoza v letu 1984

IZVOZ	1983		USA \$ 124,80	
	količina	vrednost	količina	vrednost
Perutninsko meso	10.731.524	1.407.152.003	11.618.680	1.391.782.688
Divjačina	63.030	27.153.104	50.050	21.604.822
Valilna jajca	864.000	9.879.342	1.006.200	11.059.395
DSP	57.000	2.703.392	4.100	730.186
Soja lecitin	68.360	2.222.975	—	—
Skupaj		din 1.449.110.816 \$ 11.611.404,90		din 1.425.177.091 \$ 11.419.688,23

Uvoz	1984		1983	
	din	\$	din	\$
Skupaj DO	1.185.731.000	9.501.049,11	1.149.706.209,50	9.212.389,50

PLAN IZVOZA ZA LETO 1984

	\$	din
Posredovan SISEOT-u	8.202.492	1.023.671.015
Realizacija	11.419.688	1.425.177.091
Realizacija izvoza 1984 v primerjavi s planom 1984 =	139,22 %	

PLAN UVOZA ZA LETO 1984

	\$	din
Posredovan SISEOT-u	10.514.195	1.312.171.500
Realizacija	9.501.049	1.185.731.000
Realizacija uvoza 1984 v primerjavi s planom uvoza 1984 =	90,36 %	
Pokrivanje izvoza z uvozom =	120,19	

V letu 1984 smo količinski izvoz perutninskega mesa povečali za 887.156 kg v odnosu na realiziran izvoz v letu 1983. To povečanje znaša 8,26 odstotka.

Verificiran načrt izvoza pri SISEOT smo dosegli s 139,22 indeksnimi točkami.

Kljub navedenim ugodnim kazalcem z realizacijo izvoza v letu 1984 ne moremo biti zadovoljni, saj nismo uspeli doseči lanskega vrednostnega izvoza. Ob tem se nam zastavi vprašanje, kaj je vzrok za nižjo vrednostno realizacijo. Trend upadanja cen perutninskega mesa na svetovnem trgu se nadaljuje, dasiravno je v začetku leta kazalo, da se bo padanje cen umirilo, vendar to ni bil slučaj. Kot smo že navedli v enem izmed poročil med letom, se glede na neugodno cenovno situacijo pri prodaji celih piščancev, preusmerjamo k nadaljnji obdelavi in predelavi celega piščanca, skratka k višji stopnji obdelave, ki bi nam naj nadomestila izpad prilivov pri prodaji celih piščancev. To pa ni mogoče storiti čez noč, saj je potrebno najti nova tržišča in opremiti klavnico za dodatno obdelavo piščancev. V letu 1984 že beležimo pri tem prve uspehe, saj smo uspeli izvoziti 305.255 kg proizvodov višje stopnje obdelave (file, izkoščena bedra in prsa).

Naši najvažnejši partnerji na področju prodaje perutninskega mesa v preteklem letu so bili:

	Količina	Vrednost
SSSR	6.898 ton	USA \$ 6.154.695,—
Italija	2.726 ton	Lit 3.963.995.890,—
ZR Nemčija	238 ton	DM 1.389.628,—
Avstrija	150 ton	Asch 3.382.067,—
Iran	1.607 ton	USA \$ 1.619.052,—

Naši interesi v izvozu se vse bolj usmerjajo na zahodnoevropska tržišča, kjer se pojavlja interes za višjo stopnjo obdelave piščančjega mesa.

Uvoz surovin in ostalega reprodukcijskega materiala je v okviru leta 1983 oziroma beležimo le minimalno povečanje. Uvozno intenziven je bil zlasti četrti kvartal, saj smo v tem času uvozili več kot prej v vsem letu. Tu gre v glavnem za uvoz surovin in reprodukcijskih materialov za tovarno krmil iz kompenzacijskega uvoza v SSSR in iz reciklaže po blagovnem kreditu zavarovanem po CCC. Iz tega sledi, da smo si uspeli ustvariti kar solidne zaloge za start v prihodnje leto, tako da nam ne bo potrebno najemati kreditov ampak bomo lahko surovine in ostali repromaterial kupovali v bodoče sproti iz prilivov od izvoza.

Devizni prilivi v letu 1984 so bili večji kot v 1983. letu, kar kaže na rednejša plačila, saj smo po prvem četrtletju nehali izvažati v larn, kjer so plačila najbolj zaostajala.

V leto 1985 stopamo z deviznimi krediti v skupnem znesku USA \$ 1.249.315,80, ki izhajajo delno še iz leta 1983, delno pa je bil najet v letu 1984 za nabavo surovin za prvo polletje 1985. leta.

Komercialno poslovanje

1. NABAVAL

Blagovno poslovanje v letu 1984 v pogledu oskrbe surovin in reprodukcijskih materialov je bilo še težje od preteklih let. Pomanjkanje blaga čez vse leto je pripomoglo k nenehnemu dvigovanju cen.

Po zaslugi sklenjenih samoupravnih sporazumov o dolgoročnem poslovnem sodelovanju in letnim pogodbenim odnosom smo v pogledu količin sledili potrebam proizvodnje tako, da ni prihajalo do zastojev.

Surovine za krmila

Največjo zmedo v živinoreji in perutninarski proizvodnji je predstavljala koruza. Ob velikem vsestranskem izvozu kvalitetne koruze iz družbenega in zasebnega sektorja je v spomladanskih in poletnih mesecih prišlo do pomanjkanja. Temu je sledil močan skok cen in sicer v prvih mesecih od 25,— din/kg do 40,— din/ ob koncu leta naloženo pri kupcu. Tako skokoviti rasti cen niso mogle slediti prodajne cene mesa na domačem in tujem tržišču. Niso se spoštovale tudi odkupne družbeno dogovorjene cene, saj še danes velja uradna cena 27,— din za kg koruze fco naloženo.

K zaskrbljujočemu položaju z oskrbo s koruzo je še pripomogla pozna trgatve koruze letnika 1984, kar je bil vzrok pozne vegetacije in visoke vloge. Potrebno je bilo v zelo kratkem času prevzeti in prepeljati do naših in najetih skladiščnih prostorov 40.000 ton koruze. Posebno težavo je predstavljala visoka vlaga in pomanjkanje prevoznih sredstev, posebno kamionov in posledica tega tudi drage prevozne storitve.

Sprememba receptur pri proizvodnji krmil zahteva neprimerno večjo potrošnjo maščob. Poraba teh je bila večja od predhodnega leta za 1.600 ton, kar je zahtevalo veliko angažiranost v količinski preskrbi neoporečne kvalitete ob nenehni rasti cene vhodnih surovin.

Takšnemu nemogočemu stanju visokih odkupnih cen surovin in za nas nizkih prodajnih cen mesa je sledilo splošno pomanjkanje obratnih in kvaliteten sredstev. Ob visokih obrestnih merah za najeta obratna sredstva je vprašljiva oskrba s surovinami tudi vnaprej. Ravno tako je vprašljivo spoštovanje SAS glede kreditiranja proizvodnje.

K sklenjenemu dolgoročnemu SAS z Žitištem za 16.000 ton koruze nam je uspelo v tem letu podpisati SAS z DO Seme Pančevo za

5.000 ton koruze in obnoviti s PK Sivac SAS za 12.000 ton koruze. S temi sklenjenimi sporazumi bi imeli pod normalnimi pogoji zagotovljen 50 % odkup koruze.

Kot smo v devetmesečnem poročilu že poročali, v Mesni industriji z nakupi polizdelkov, repromateriala in embalaže ni bilo posebnih težav. Ponudba je bila zadovoljiva, vendar so cene nenehno naraščale.

Ob pomanjkanju in visoki ceni kurilnega olja so lesno industrijski obrati začeli, posebno v zimski sezoni, uporabljati žagovino in hoblance za toplotno energijo. Vsled take porabe je oskrba s steljo te vrste na farmah stalno slabša. V nadomestilo smo nabavili 650 ton slame.

Oskrba z gorivi

Kljub pomanjkanju nekaterih derivatov, je v letu 1984 bila oskrba zadovoljiva. Poraba je rasla skladno s povečano proizvodnjo. Tudi na področju dobave plina ni bilo večjih težav. Za energetske vire smo pravočasno poskrbeli, dosti pa je doprineslo k enakomernosti dobavi tudi to, da smo v lanskem letu povečali kapaciteto rezervoarjev za 200.000 l tako, da smo se oskrbeli z derivati takrat, ko so bili na zalogi.

Področje oskrbe rezervnih delov je slabše, kot je bilo leto poprej, saj na trgu primanjkuje vrsta delov, ki jih za nemoteno proizvodnjo potrebujemo, pa je zaradi tega potrebno nekatere dele držati na zalogi v večji količini kot bi to normalno moralo biti. Primanjkuje predvsem elektromaterial, gume in deli iz uvoznih surovin, za katere ni enakovrednih zamenjav in so zato potrebni večji napori pri iskanju in nabavi ustreznih alternativ, ki pa so po večini zelo drage.

2. PRODAJA

PRODAJA PERUTNINSKEGA MESA

Povečana proizvodnja perutninskega mesa v letu 1984 za 16 % v primerjavi z letom poprej nam je omogočila, da smo tudi prodajo na domačem trgu povečali za 18 %. Kljub neenakomerni dinamiki izvoza nam je uspelo vsaj v glavnem obdržati prodajo pri pomembnejših kupcih prejšnjih let. V obdobju, ko je bil izvoz minimalen smo viške blaga prodali tudi nekaterim novim kupcem.

Pri podrobnejši analizi prodaje blaga v Sloveniji ugotovimo, da je prodaja pri kupcih mimo skladišča Ljubljana manjša za 10 % v primerjavi s preteklim letom, to pa zaradi tistih kupcev, ki so v preteklem letu dobivali naše blago preko republiških blagovnih rezerv. Pri naših stalnih kupcih v Sloveniji beležimo rahlo rast prodaje, posebej še pri skladišču Ljubljana, ki ima indeks prodaje celo 125.

Povprečno povečanje prodaje smo dosegli na področju Hrvatske in Dalmacije. Vendar s tem ne moremo biti zadovoljni, ker je nekoliko večja rast na kontinentalnem delu, precej nižji pa na turističnem področju Dalmacije, kjer se lahko dosegajo ugodnejši prodajni pogoji. Kljub temu, da smo v času turistične sezone razpolagali tako rekoč z neomejenimi količinami blaga, v Dalmaciji nismo mogli prodati večjih količin. Za tako stanje sta pomembna dva razloga in sicer: na področju Dalmacije se vse bolj uveljavlja proizvodnja tega območja, ki ima pri prodaji prioriteto in drugič pritisk ostalih proizvajalcev Jugoslavije, ki ponujajo kupcem na tem področju visoke rabate celo do 14 %. Proti takim pogojem sta bila tudi naša solidnost in kvaliteta blaga nemočna.

Ugodnejši rezultati so bili doseženi pri prodaji naših skladišč v Zagrebu in Rijeki, ki beležita povečanje za 20 in 25 %. Na področju Zagreba opažamo, da so manjša odstopanja prodaje v času sezone v primerjavi z letom 1983, ko nam je v tem času prodaja padla za več kot polovico.

Precejšnje povečanje prodaje beležimo na področju Srbije, saj znaša indeks 142, kljub temu da lanskega letnega kupcu BIM-Slaviji nismo prodali skoraj nič, pred letom pa 1.000 ton. Zaradi tega je razumljivo, da je povečanje še toliko večje pri našem skladišču, ki beleži indeks 215 in Centropromu z indeksom 181.

Največje nasprotje v primerjavi z lanskim letom pa je na področju BIH, kjer beležimo največjo rast prodaje perutninskega mesa. Posebno odstopanje je na področju Tuzle in Sarajeva. K temu porastu je pripomogla zimska olimpijada in pa povečanje na vseh ostalih območjih. Na tem področju je prodaja enakomernejša skozi vse leto in ni večjih odstopanj za časa zimske ali turistične sezone.

Manjše količine blaga smo še prodali v Makedonijo in Črno goro, kjer smo iskali nove kupce, ko je bil izvoz minimalen.

Zaradi vse večje ponudbe perutninskega mesa, predvsem celih piščancev, od drugih jugoslovanskih proizvajalcev je vse manjši interes po piščančjem razrezu. Vsled tega se nam kopiči zaloga piščančjih beder, ki so tudi zaradi visoke cene za potrošnika vse manj interesantna.

PRODAJA MESNIH IZDELKOV

Padec realnih osebnih dohodkov se odraža pri prodaji mesnih izdelkov tako, da so nekatere mesne industrije začele že v precejšnje težave. Kljub navedenim težavam pa smo pri nas uspeli, z zelo skromnim asortimanom lanskega letnega realizacijo preseči za 14,9 % in načrtovane količine za leto 1984 doseči s 110 %. Pri prodaji po potniški službi beležimo padec prodaje, to pa predvsem zaradi tega, ker si vsa večja trgovska podjetja organizirajo samostojno grosistično prodajo.

Prodaja izdelkov smo v Beogradu obdržali na nivoju prodaje v letu 1983. Zato pa smo prodajo povečali na ostalih področjih in to preko naših stalnih kupcev, delno pa smo prodali blago na nova

tržišča in tako povečali krog odjemalcev, da nas morebitna sprememba na enem mestu ne bi mogla presenetiti. Zaradi tega je indeks prodaje v našem skladišču Beograd in pri Centropromu le 100, dočim je na področju Bosne celo do 170. Z veseljem ugotavljamo, da se indeksi prodaje povečujejo tudi na področju Ljubljane in Zagreba, kar do sedaj, kljub našim velikim prizadevanjem ni bil slučaj. Nikakor pa ni napredka pri prodaji lastnih izdelkov na področju Ptuja in Maribora, niti preko lastne maloprodajne mreže, še manj pa preko potniške prodaje, ki se nam zaradi že zgoraj navedenih grozističnih podjetij količinsko in teritorijsko vedno bolj krči.

Krog naših stalnih odjemalcev smo povečali do take mere, da jim trenutno ne moremo kriti celotnih potreb, kljub temu, da se nahajamo v času nesezone. Če želimo obdržati sedanje kupce je nujno povečati proizvodnjo vsaj za cca 10 ton tedensko, kajti v nasprotnem primeru se bodo naše pozicije začele majati zaradi vse večjih pritiskov ostalih proizvajalcev, ki še vedno bijejo bitko za tržišče, saj kot nam je znano imajo nekateri proizvajalci izkoriščene proizvodne kapacitete le do 40 %. V sled navedenih dejstev je nujno, če ni mogoče povečati proizvodnje doma, da se poslovno povežemo z ostalimi proizvajalci, ki nam take usluge nudijo.

PRODAJA VALILNIH JAJC, BROJLERSKIH DSP IN DSP STARŠEV

Vedno večje potrebe po repromaterialu za lastno proizvodnjo nam zmanjšujejo količine valilnih jajc in enodnevnih piščancev za eksterno prodajo. V dobi poročanja smo vsled tega prodali samo 2.444.320 kom valilnih jajc in s tem dosegli prodajo iz leta 1983 le z 48,4 %. Kljub temu pa smo planske količine presegli za 9,9 %, to pa zaradi tega, ker je bila proizvodnja valilnih jajc v februarju in marcu tolikšna, da jih ni bilo mogoče valiti doma. S temi količinami je razumljivo, da nismo mogli obdržati vseh stalnih kupcev in bo zato v naslednjem obdobju prodaja tega materiala veliko težja.

Še slabša kot pri valilnih jajcih je bila situacija pri prodaji en dan starih piščancev. Tako smo v lanskem letu prodali le 889.072 kom DSP in s tem dosegli prodajo iz prejšnjega leta le s 24,9 %. Zaradi večjih potreb po lastnem vhlavljanju pa smo tudi načrtovane količine dosegli samo z 79,5 %. Razumljivo je, da je taka situacija na drugi strani vplivala na nabavo, saj smo za lastne potrebe nabavili 1.707.111 kom DSP in s tem presegli planirane količine za 51,2 %. Iz teh podatkov je razvidno, da so v lanskem letu nabavljene količine za 100 % večje od prodanih. Tako smo tudi na tem področju opustili skoraj celotno tržišče, ki ga bo bodoče, ko bo repromateriala na pretek, težko ponovno osvojiti.

Podobna situacija se nam je pojavila tudi pri prodaji en dan starih staršev. Tu pa ne zaradi zmanjšane proizvodnje, temveč zaradi zmanjšanja števila kupcev, ker se nekateri preusmerjajo v lastno proizvodnjo en dan starih staršev. V lanskem letu smo namensko prodali 331.176 kom en dan starih staršev in s tem dosegli prodajo iz leta 1983 s 84,5 %. Planske količine pa smo na ta način realizirali s samo 60,7 %.

Zaradi osvojitve proizvodnje staršev nekaterih večjih proizvodnih organizacij, bo nujno poiskati manjše kupce, ki se na novo pojavljajo, vendar so ti bolj sezonskega značaja pa bo zaradi tega potrebno razmišljati o proizvodnji 18 tednov starih brojlerskih staršev.

ODKUP DIVJAČINE

Najpomembnejša ugotovitev pri odkupu divjačine se kaže v rahlem dvigu odkupljenih količin (divji prašiči in jelenjad) v primerjavi z lovno sezono 82/83. K temu so v največji meri pripomogle gospodarske težave tistih odkupovalnih DO, ki so v preteklosti neupravičeno povečevale odkupno ceno ter nudile nenormalne odkupne pogoje. Kljub sprejetim sklepom koordinacijskega odbora pri LZ Slovenije so posamezne odkupovalne DO samovoljno zviševale odkupno ceno. Tako, da dogovarjanje ni dalo nobenih rezultatov. Po dokaj umirjenem stanju, ki je bilo značilno za konec petekle sezone, pričakujemo pred pričetkom nove, ponovno velike skoke v odkupni ceni in drugih pogojih. Poleg visokih stroškov odkupa se pojavlja dodatno zaračunavanje pregledov zbiralnic divjačine s strani veterinarskih inšpekcij.

Oskrba lovskih družin s kameno soljo, zaščitnim sredstvom Aromit, pasjo hrano, koruzo in umetnimi gnojili je potekala zadovoljivo. Zasedili smo nove zahteve pri nabavi divjega kostanja, krmnih pesnih rezancev in krmilne pese pri čemer pa nimamo možnosti, da bi zadovoljili tovrstne potrebe.

Tudi letos bomo nadaljevali s solidnim poslovanjem, z ureditvijo zbiralnic pri lovskih družinah kar nam omogoča dolgoročneje sodelovanje in zagotavljanje odkupnih količin divjačine.

Finančno poslovanje

V prejšnjih točkah smo navedli podatke o rasti proizvodnje, produktivnosti dela, znižanju porabe krmil na enoto prirasta in izboljšanju še nekaterih proizvodnih normativov. Iz tega bi izhajal zaključek, da bodo tudi vrednostni poslovni kazalci dobri. Žal se to ni uresničilo. Glavni vzrok je v skromni rasti naših prodajnih cen. Cene iz decembra 1983, so povprečno našim proizvodom v letu 1984 porasle le za 12,5 %. To je skromna rast v primerjavi s cenami naših surovin. Če to nesorazmerje cen ovrednotimo pridemo do zneska preko 1 milijarde novih din v našo škodo.

Glavni poslovni kazalci za DO so:

v 000 din

Zap. št.	Elementi	1983	Plan 1984	1984	Indeks 5:3	Indeks 5:4
1	2	3	4	5	6	7
1.	Celotni prihodek	16.769.795	28.268.950	28.729.584	171	102
2.	Materialni stroški	14.862.129	26.108.523	26.453.223	179	101
3.	Amortizacije	240.575	330.427	318.986	133	97
4.	Skupni dohodek	1.667.091	1.830.000	1.957.375	117	107
5.	Del doh. za dr. OZD	110.401	15.791	15.791	14	100
6.	Dohodek za delitev	1.556.690	1.814.209	1.941.584	125	107
7.	Obveznosti iz doh.	481.117	708.576	836.776	174	118
8.	Čisti dohodek	1.075.573	1.105.633	1.104.808	103	100
9.	Osební dohodki	481.737	680.000	696.103	151	102
10.	Skupna poraba	59.623	75.265	70.678	119	94
11.	Rezervni sklad	58.842	68.025	72.754	124	107
12.	Poslovni sklad					
	— iz CD	495.371	282.343	265.273	54	94
	— iz skup. doh.	52.772	8.773	8.773	17	100
	— skupaj	548.143	291.116	274.046	50	94

Celotni prihodek delovne organizacije znaša 28.729.184.000 din, kar je za 71 % več kot v letu 1983. Ta rast je posledica povečanja proizvodnje za 12 %, v ostalem pa višje ravni cen.

Materialni stroški so porasli za 8 % bolj kot prihodki. Iz tega izhajajo tudi vsi naši relativno slabi finančni poslovni kazalci.

Dohodek za delitev znaša 1.941.184.000 din, kar je le za 25 % več kot leto poprej. Normalno bi bilo, da bi se naš dohodek povečal za cca 72 %, 12 % zaradi večje proizvodnje in 60 % zaradi inflacije.

Planirano raven dohodka smo sicer presegli, vendar smo imeli med letom rebalans, s katerim smo prvotno planirani dohodek znižali. Obveznosti iz dohodka so porasle za 74 %, planirane za 18 %. Največji delež povečanih obveznosti se nanaša na obresti, t. j. preko 210.000.000 din. Našo zadolženost smo povečali za preko milijardo din, splošno je pa tudi znano, da so porasle obrestne mere. Nove kredite smo porabili za sofinanciranje naložb v reprocenter ter zalog. Koncem leta 1984 imamo za 3.152.000.000 din zalog, kar je za 1.900.000.000 din več kot leto poprej.

Porast kreditov znaša 1.300.000.000 din.

Nadpovprečno so se povečale še obveznosti za zdravstvo, pokojninsko in invalidsko zavarovanje, bančne storitve, prispevek JŽ in ŽPS.

Prispevek za skupne službe je za 12 % manjši od načrtovane. Čisti dohodek znaša 1.104.808 din in je le za 3 % večji kot leto poprej. Tej manj kot skromni rasti so poleg cen surovin botrovale omenjene povečane obveznosti iz dohodka.

Za osebne dohodke so delavci razporedili iz čistega dohodka za osebne dohodke 696.103.000 din, kar je sicer za 52 % več kot v letu 1983. Povečanje proizvodnje je zahtevalo tudi za 8 % povečano število zaposlenih, tako, da je naš povprečni OD večji le za 40 % in znaša 27.472 din. Menimo, da smo si te OD zaslužili ne glede na rast dohodka in padec akumulacije.

Za skupno porabo v DO in SAS je razporejeno relativno manj sredstev. Rezervni sklad smo oblikovali po zakonu.

Ostanek čistega dohodka je razporejen v poslovni sklad, kar znaša 274.046.000 din, t. j. 50 % manj kot leto poprej.

S tem končnim poslovnim rezultatom nismo zadovoljni.

Na zborskih in delavskih svetih so bile izpostavljene organizacijske enote po TOZD, ki so lani poslovale z izgubo in normativi, ki bi jih lahko še izboljšali.

Bruto zaslužek kooperantov je v letu 1984 znašal 13,02 din za kom in je za 38 % večji kot leto poprej. Odnosi s kooperanti so dobri. Tudi v letu 1984 so delavci in kooperanti izpričali medsebojno povezanost in odločnost skupno premagovati probleme v perutninski proizvodnji.

BRUTO AKUMULACIJA

Bruto akumulacija je pomemben poslovni kazalec. v 000 din

	1983	1984	Indeks
Poslovni sklad	548.143	274.046	50
Pospešena amortizacija	89.166	88.649	99
Rezervna sredstva	58.842	72.754	124
Akumulacija	696.152	435.449	63
Minimalna amortizacija	240.575	318.986	133
Bruto akumulacija	936.726	754.435	82

Po bruto akumulaciji je naš relativni zaostanek za letom 1983 omiljen. Z bruto akumulacijo 754.435.000 din sicer nismo zadovoljni, vendar smo glede na absolutni znesek na drugem mestu v občini in daleč nad drugimi perutninarji v republiki.

GLAVNI POSLOVNI KAZALCI TOZD

Naše TOZD, TOK in DSSS so dosegle v letu 1984 naslednje glavne poslovne rezultate:

TOZD	Realizacija načrta 1984			Indeksi za leto 1983		
	proiz.	zaposl.	produkt. dela	doh.	OD	akumul.
Tovarna krmil	104,5	101,4	103,1	234	146	109
Perutninske farme	101,1	100,9	100,2	125	150	88
TOK	107,0	106,9	100,1	143	146	48
Mesna industrija	108,5	110,4	98,3	97	159	36,1
Transservis	106,6	104,6	102,0	115	152	48,6
Commerce	107,5	101,9	105,5	115	142	49,2
Ptujska tiskarna	103,3	103	103,3	136	146	121
Skupne službe	105,6	100,8	104,7	139	144	—
DO	105,6	105,2	100,3	125	151	62,5

Načrt proizvodnje je najbolj presegla Mesna industrija, predvsem zaradi povečane proizvodnje in ponovnega obratovanja živinske klavnice.

Hkrati je ta TOZD najbolj presegla načrt zaposlenih in nasproti letu 1983 najbolj povečala maso osebnih dohodkov, dosegla pa najnižjo akumulacijo. Ti trendi so potrebni temeljite analize.

Primerno rast proizvodnje je dosegla Tovarna krmil, ob največji rasti produktivnosti dela, nadpovprečni rasti dohodka, povprečni rasti OD in nadpovprečni akumulaciji na leto 1983. Glede rasti dohodka velja omeniti, da je planirani dohodek povečan le za 6 %. Gre za vpliv obresti, ki smo jih zajeli v načrt za leto 1984. Nadpovprečna akumulacija pa v glavnem izhaja iz dejstva, da so v tej TOZD poslovali brez kala.

Poleg Mesne industrije je ekonomski položaj oz. finančni rezultat Transservisa skromen zaradi izgube v mehaničnih delavnicah ter v TOK zaradi doplačil kooperantom in izredne rasti obresti.

Ptujska tiskarna je v primerjavi s perutninskimi TOZD dosegla nadpovprečne rezultate, ki so pa v absolutnih zneskih sila skromni, da bi predstavljali primerno osnovo za modernizacijo proizvodnje. Perutninske farme so dosegle skromno prekoračitev načrta proizvodnje, dohodek pa na ravni DO. Pri akumulaciji imajo Farme nadpovprečen rezultat.

SPLOŠNA OCENA

V letu 1984 smo dosegli pomembno rast proizvodnje, rast produktivnosti dela, znižali konverzijo porabe krmila za enoto prirastka in še nekatere druge proizvodne normative. Z angažiranjem smo dosegli primerno obvladovanje proizvodnje, čeravno smo tudi v letu 1984 imeli določena nihanja.

S študijem in spoznavanjem perutninske proizvodnje v svetu smo ugotovili, da so naše rezerve v doseganju proizvodnih normativov še vedno velike. Z analizo trga doma in v svetu ugotavljamo, da smo prisiljeni, če se želimo obdržati, stopnjo obdelave za prodajo doma in v izvozu, bistveno povečati in izboljšati. To usmeritev prepočasi uresničujemo! Sama od sebe se ne bo uresničila, če se teh vprašanj ne bomo bolj hitro lotili.

Kvaliteto moramo izboljšati, sicer bomo tudi s prodajo doma ob zmanjšanju povpraševanja, imeli probleme. Za doseg tega cilja moramo voditi tudi našo naložbeno politiko.

Svetovna cena pada, saj ugotavljamo, da že drugo leto moramo bistveno več izvažati za 1 dolar, ki je glavna denarna enota za naš uvoz. Vrednostni poslovni kazalci so slabi. Nominalno ne dosegamo akumulacije iz leta 1983 (tudi bruto akumulacije ne), kar pomeni, da je realno naša akumulacija manjša. Vzrok je v politiki cen. Tudi z maksimalnimi proizvodnimi rezultati bi ne mogli nadomestiti, kar nam je vzela politika cen doma in svetovna cena.

V letu 1985 se ne moremo več izgovarjati na politiko cen. Tržne zakonitosti iz ponudbe — povpraševanja se z vso krutostjo uresničujejo v naši proizvodnji. Kako vse to obvladati? Kvaliteta in kvaliteta! Višja stopnja predelave, realno soočanje s politiko obrestnih mer ter rentabilno poslovanje našega novega reprocentra so področja, ki jih moramo poleg drugih, še bolj obvladovati.

OSNOVNA IZHODIŠČA ZA SESTAVO II. DELA SAMOUPRAVNEGA PLANA POSLOVANJA ZA LETO 1985

II. del Samoupravnega plana poslovanja — finančni plan predstavlja finančno ovrednotenje planiranega fizičnega obsega proizvodnje in storitev. Poleg tega so v tem delu plana planirane posamezne postavke po metodologiji bilance uspeha.

Tako II. del plana poslovanja za leto 1985 vsebuje naslednje plane za TOZD in DO:

- plan celotnega prihodka
- plan materialnih stroškov
- plan amortizacije
- plan investicijskega in tekočega vzdrževanja
- plan stroškov, ki so omejeni z Določili družbenega dogovora (dnevnice, potni stroški, pogodbe o delu, ekonomska propaganda in reprezentanca)
- plan dohodka in čistega dohodka ter prispevkov
- plan OD
- plan sredstev za sklade
- planske cene in cene za začasni obračun
- plan naložb in združevanje sredstev
- plan instrumentarija za dohodkovne odnose s plansko bilanco uspeha za posamezne TOZD in DO
- plan združevanja sredstev za DSSS in druge finančne plane.

Pri pripravi finančnega plana so upoštevana spremenjena zakonska določila, ki izhajajo v prvi vrsti iz novega Zakona o ugotavljanju in razporejanju celotnega prihodka in dohodka ter ugotavljanju in razporejanju prihodka, določila Družbenega dogovora o skupnih osnovah za urejanje določenih stroškov ter ostale družbeno dogovorjene usmeritve.

Finančni plan za leto 1985 je pripravljen v skladu s skupno dogovorjenimi izhodišči ter usmeritvami finančne politike v DO za leto 1985.

Stroški amortizacije so planirani na osnovi obračuna amortizacije od revalorizirane vrednosti osnovnih sredstev po predpisanih amortizacijskih stopnjah, k temu pa je obračunana amortizacija za izmensko delo in tehnično zastarelost. Skupni planirani znesek amortizacije za DO v letu 1985 znaša 531 mio. din.

Visoko postavko v kalkulacijah predstavljajo stroški obresti za obratna sredstva. Tako je za celotno DO v letu 1985 planirano 962 mio. din obresti, od tega kar 778 mio. din za obresti od obratnih sredstev. Preostala razlika 184 mio. din znašajo obresti od osnovnih sredstev.

Planske kalkulacije so osnova za izračun cen za začasni obračun. Razlika med planskimi cenami in cenami za začasni obračun je v tem, da je v cenah za začasni obračun vključen

dohodek II, to je razlika med lastno ceno in ceno, ki jo dosežemo na tržišču v mesecu februarju 1985.

Skupna vrednost planiranega dohodka II za leto 1985 znaša 315 mio. din, od tega 295 milio. din v perutninski smeri. Dohodek II je po posameznih TOZD porazdeljen po kriterijih internega družbenega produkta.

Poleg dohodka II je planiran še dohodek III, to je tisti dohodek, ki ga pričakujemo od rasti cen v letu 1985 in je planiran v višini 334 mio. dinarjev. Tako planirani dohodek II in III skupaj (dobiček) znašata 650 mio. din.

Glede na to, da bodo med letom porastle tudi cene surovin, je pri izračunu dohodka III upoštevana tudi rast cen surovin v vrednosti 960 mio. din. K tej razliki pa je dodana še negativna razlika iz novega reprocentra v višini 40 mio. dinarjev. Pri kalkulacijah lastne cene DSP staršev je namreč zaradi višjih stroškov (predvsem obresti in amortizacije) ta cena višja od tržne cene. Tako znaša lastna cena po kalkulacijah 421,24 din, danes ocenjena tržna cena pa je le 400,00 din. Zato je v nadaljnjih kalkulacijah obračunana tržna cena DSP staršev v višini 400,000 din, razliko med to ceno pa bomo pokrivali iz dohodkovnih odnosov. Ta negativna razlika znaša 21,24 din po DSP starša ali skupno 40.464.000,— din.

Stroški DSSS za leto 1985 so planirani v višini 250 mio. din, kar je za 54 % več kot je bilo planirano v letu 1984. Plan združevanja sredstev za potrebe DSSS je izdelan po običajnem ključu v odvisnosti od obsega del, ki jih DSSS opravlja za posamezne TOZD.

Ob upoštevanju osnovnih usmeritev finančne politike v letu 1985 in nove zakonodaje je izdelana bilanca uspeha za delovno organizacijo in posamezne TOZD.

Plan investicijskega in tekočega vzdrževanja je izdelan skladno s potrebami posameznih TOZD. Skupna planirana vrednost investicijskega vzdrževanja znaša 236.928.000 din, tekočega pa 159.284.000 din.

Plan koriščenja sredstev sklada skupne porabe je izdelan v dveh delih. Prvi del predstavlja znesek za koriščenje po TOZD v višini 19.884.000,—, drugi del v višini 15.746.000,— pa je namenjen združevanju in zadovoljevanju skupnih potreb.

Glede na navedeno je planirana rast celotnega prihodka za 53 % višja od realizacije v letu 1984, plan stroškov je višji za 56 %, planirani dohodek za 15 % oziroma primerljivi za 54 %, čisti dohodek za 39 %, povprečna rast OD za 44 % in planirani poslovni sklad za 11 %.

Smučarsko tekmovanje

V sklopu tekmovanj ob dnevu perutinarjev je bilo na Arehu na Pohorju tekmovanje v veleslalomu. Tekmovanja se je udeležilo 28 tekmovalcev in 4 tekmovalke, ki so bili razvrščeni v tri skupine. Vožena sta bila dva veleslalomska teka, tako da sta seštevka prvega in drugega teka dala končnega zmagovalca. Sicer pa je tekmovanje potekalo v dobrem razpoloženju, čeprav je na športu pihal precej močan veter.

Lahko bi še dodal, da je bilo prvotno prijavljenih za štart precej več tekmovalcev, ki pa se iz raznoraznih vzrokov tekmovanja niso udeležili. V bodoče bi prosil večjo resnost posameznikov, saj organizacija tekmovanja vseeno ni tako enostavna stvar. Nasvidenje v drugem letu.

Uvrstitve najboljših:

ŽENSKÉ

1. EKART Tatjana
2. VIDOVIĆ Marjana
3. TOPLAK Janja

MOŠKI NAD 35 LET

1. ŠARA Erih
2. BRODNJAK Franci
3. MLAKAR Martin

MOŠKI DO 35 LET

1. FERČEC Marjan
2. ROGELJ Ivan
3. JAKOMINI Stanko

EKIPNO

1. TOZD TRANSSERVIS
2. DSSS
3. TOZD Mesna industrija

Za sodelovanje v spredu ptujskega karnevala so nam tudi letos priskočili na pomoč delavci TOZD Mesna industrija, za kar jim gre iskrena zahvala. Da je bila skupina uspešna so svoj delež prispevali tudi sindikalni delavci TOZD Mesna industrija in delavci TOZD Transservisa, ki so kamion z maketo pripravili.

NAGRADE ZA REŠEVALCE

Za reševalce nagradne križanke objavljene v novoletni številki Ptujkega perutinarja so bile predvidene tri nagrade, in sicer: 1.000.—, 500.— in 300.— dinarjev. Za reševalce uganke »hudiček ali zajček« pa ena knjižna nagrada.

Za oboje so prispele po tri rešitve. Uredniški odbor jih je pregledal in ugotovil, da je med križankami le ena pravilna rešitev, slikovno uganke pa so vsi trije reševalci pravilno rešili. Odgovor glasi: paradiznik. Ta sadež s katerim se je narava čudno poigrala je zrasel na vrtu naše sodelavke Rozike Lončarič v Skorbi 31.

Reševalec edine pravilno rešene križanke Anton Majcen iz TOZD Mesna industrija prejme torej 1. nagrado 1.000.— din, knjigo »Vrtni koledar — svetovalec za vse leto« pa je žreb namenil štipendistu Hugu Carliju.

Obema iskreno čestitam.

Uredništvo

Rešitev nagradne križanke

VODORAVNO: MOL, ARA, KID, AZI, VARAN, ABAS, SVOBODA, AGENT, KANA, EK, MARTI, VERTIKALA, ALCANTARA, ARTIKEL, RE-NOIR, ILIN, ANT, NAVJE, NA, SMETANA, SN, SS, SVET, PERO, OT, ŠTRUČKA, G, SEDALO, OBRTNICA, SD, PRAH ČAR, KRAVOS, ARO, OMI, IRAVADI, LISTEK, STIS, LAKADIVI, LAINE, BIATLON, SENEC, CARAR, KNIN, ACA, IRAK.

		1	OSTROST	POLIC	PREN- SANJE NAVAD	LUKA OB JADRANU	STARA GRČIJA	KID VARA ŽENO	100m ²		
		MESTO NA MO- RAVSKEM									
		KROVEC									
		METULJ PLUTO- VINA						KONEC GESLA			
SESTAVA EDI KLASINC	VZVIŠE- NA LIRSKA PESEM	KESANJE	ŽIVALKI ŽIVI POD ZEMLJO	PEVKA SRŠEN	ČISTIL- NO SRED- STVO	PODOBE		IZU- MRLI PINGVIN			
NIZOZ- TENISAČ (TOM)						PRITOK UNE NIKOLA TESLA		MESTO V ITALIJI	6. IN 4. ČRKA OGLIKOV VODIK		
MESTO V BOSANSKI POSAVINI							DREB- VALEC IRŠKE		DADIL BOWIE MAJHNO BODALO	IN THE TITAN POBAGOL KRAVICA	
BABILON- BOGINJA LJUBEŽNI							LISICI PODOBNA ZVER	NAŠE LETAL- PODJET OVJAZKA			
		COPATA							REKASKA- ZI RIM TINA TURNER		
		ANTON INGOLIČ					OZDIPO- VA HČI JADRAN- OTOK				INDONE- ZIJSKO OTOČJE
		IGRALEC MALDEN						POD IRIDIJ		ERBIJ	RADIJ MILANO
		LETOPIŠ RIMSKRS							MESTO V BANATU AMPER		